

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри бізнес-аналітики
та цифрової економіки

_____ Наталія КАСЬЯНОВА

“ ____ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Тема: «Вплив ТНК на економічне зростання країн, що розвиваються»

Виконавець: БАТ-АМГАЛАН Намуунзул

Керівник: к.е.н., доцент БЕЛІНСЬКА Ганна

Консультанти з розділів:

Розділ 1: к.е.н., доцент БЕЛІНСЬКА Ганна

Розділ 2: к.е.н., доцент БЕЛІНСЬКА Ганна

Нормоконтролер із ЄСКД (ЄСПД): ст. викладач ДИЯК Юлія

КИЇВ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра бізнес-аналітики та цифрової економіки
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри бізнес-аналітики
та цифрової економіки

_____ Наталія КАСЬЯНОВА

“ _____ ” _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Студента: БАТ-АМГАЛАН Намуунзул

Тема роботи: «Вплив ТНК на економічне зростання країн, що розвиваються»

затверджена наказом ректора № 506/ст від 13.04.2023 р.

1. Термін здачі студентом закінченої роботи на кафедру: 16.06.2023 р.
2. Вихідні дані до роботи: статистичні дані, нормативно-правова база, електронні інформаційні джерела, зарубіжних вчених, матеріали періодичних видань
3. Зміст дослідження: аналітичний огляд літературних джерел з тематики випускної роботи. Проведення оцінювання діяльності ТНК та аналіз бази даних Аналіз впливу транснаціональних корпорацій на Монголію
4. Перелік обов'язкових демонстраційних матеріалів: Визначення транснаціональних корпорацій; Зростання ТНК та їх фактори; Вплив конкуренції між транснаціональними корпораціями на економічне зростання приймаючої країни; Транснаціональні корпорації та безробіття в країнах, що розвиваються; Транснаціональні корпорації та соціальна відповідальність бізнесу; База даних Діяльність ТНК; Внутрішня діяльність (країна походження) ТНК за країною-інвестором; визначити зв'язок цих транснаціональних корпорацій з економічним зростанням Монголії; Кореляційна статистика; Перевірка стаціонарності (одиничний корінь); Дескриптивна статистика; Розраховані довгострокові коефіцієнти з використанням підходу ARDL

5. Календарний план-графік

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Позначки керівника про виконання завдань
1.	Отримання завдання на кваліфікаційну роботу	13.04.2023	
2.	Огляд літератури за темою	13.5.2023-17.052023	
3.	Вивчення стану проблем, опрацювання джерел	18.05.2023-20.052023	
4.	Написання теоретичної частини	21.05.2023-23.052023	
5.	Написання аналітичної частини	24.052023-29.05.2023	
6.	Аналіз отриманих результатів	30.05.2023-05.06.2023	
7.	Розробка слайдів та написання доповіді	06.06.2023	
8.	Корегування роботи за результатами попереднього захисту	13.06.2023	
9.	Остаточне оформлення кваліфікаційної роботи та слайдів	14.06.2023	
10.	Підписання відгуку та рецензії	16.06.2023	
11.	Захист кваліфікаційної роботи у ДЕК	19.06.2023-20.06.2023	

6. Дата видачі завдання: 13.04.2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Ганна БЕЛІНСЬКА

Завдання прийняв до виконання _____ Намуунзул БАТ-АМГАЛАН

РЕФЕРАТ

Бат-амгалан Намуунзул. Оцінка вплив ТНК на економічне зростання країн, що розвиваються. – Кваліфікаційна робота зі спеціальності 051 «Економіка», ОПП «Міжнародна економіка». Національний авіаційний університет Міністерства освіти і науки України, м. Київ, 2023.

Кваліфікаційна робота містить 79 сторінок, 9 таблиць, 12 рисунків, список використаних джерел з 42 найменувань.

Об'єкт дослідження є сукупність економічних відносин транснаціональних корпорацій із іншими суб'єктами.

Предметом дослідження - дослідити, як транснаціональні корпорації впливають на економічне зростання країн, що розвиваються, прикладом дослідження є Монголія.

Мета дослідження- Встановити зв'язок між конкуренцією між транснаціональними корпораціями та економічним зростанням у Монголії. Визначити зв'язок між практикою корпоративної соціальної відповідальності, яку використовують багатонаціональні корпорації, та економічним зростанням у Монголії.

При написанні роботи використовувалися методи дослідження: У цьому дослідженні використовується метод розподіленої авторегресії (ARDL), щоб визначити зв'язок цих транснаціональних корпорацій з економічним зростанням Монголії, використовуючи дані часових рядів з 1990 по 2020 рік. Також були застосовані метод системного аналізу, синтезу, аналітичний та графічний методи, метод порівняння та рейтингової оцінки досліджуваних ТНК.

Ключові слова: економічне зростання, транснаціональна корпорація, безробіття, корпоративна соціальна відповідальність.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ.....	9
1.1. Визначення транснаціональних корпорацій.....	9
1.2. Найважливіші наслідки діяльності ТНК у глобальному середовищі.....	13
1.3. Вплив транснаціональних корпорацій на країни, що розвиваються.....	19
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК ТА ВПЛИВ ТНК НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ МОНГОЛІЇ.....	34
2.1. Оцінка діяльності ТНК та аналіз бази даних.....	34
2.2. Тенденції інтернаціоналізації найбільших ТНК.....	43
2.2. Аналіз вплив тнк на економічне зростання Монголії	52
Висновки до розділу 2.....	64
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТОК.....	76

ВСТУП

Підвищення добробуту громадян є виключною відповідальністю уряду кожної країни. Саме цим більшість урядів намагаються створити зручне середовище для іноземних інвесторів для ведення бізнесу в країні. Це дослідження досліджує вплив транснаціональних корпорацій на економічне зростання менш економічно розвинутих країн, використовуючи Монголію як приклад. Використовуючи часові ряди даних, що охоплюють період з 1990 по 2020 рік, дослідник провів двоєдиничний кореневий тест, щоб перевірити стаціонарність даних. Дослідник використав розширений тест Дікі-Фуллера та Філіпса Перона, щоб перевірити стаціонарність. За допомогою моделі авторегресії з розподіленим відставанням (ARDL) дослідник зміг показати ефект і зв'язок між транснаціональними корпораціями та економічним зростанням. На основі отриманих даних зроблено висновок, що підприємства транснаціональних корпорацій сприяють економічному зростанню Монголії протягом довгострокового та короткострокового періоду. Ця робота рекомендує проводити політику економічного зростання, спрямовану на збільшення ВВП на душу населення як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі, щоб посилити ТНК у Монголії. Крім того, зусилля мають бути спрямовані на поглиблення діяльності компаній, щоб посилити їх діяльність у сфері корпоративної соціальної відповідальності для розвитку економіки.

У сучасному світі глобалізації та постійної появи нових економічних інтеграцій значення кордонів окремих національних економік поступово знижується. Транснаціональні корпорації вже давно відіграють важливу роль у світовій економіці та стали невід'ємною частиною міжнародної торгівлі. Перші транснаціональні корпорації були створені в 19 столітті, але їх значення зростає в основному з 70-х і 80-х років 20 століття. У минулому дослідження транснаціональних компаній у міжнародних відносинах було досить маргінальним питанням, що пов'язано з домінуванням реалістичної теорії міжнародних відносин. Транснаціональні корпорації — суб'єкти

господарювання, головною метою яких є максимізація прибутку. Необхідність сприяння економічному зростанню є єдиним пріоритетом кожного уряду в усьому світі, незалежно від того, чи є економіка розвиненої чи країни, що розвивається. Прагнення до хорошого життя та процвітання її громадян є найважливішим обов'язком усіх урядів. Це змусило більшість урядів впровадити заходи, спрямовані на підвищення валового внутрішнього продукту країни. Один із способів, як уряд робить це, — це робить бізнес-середовище привабливим для іноземних інвесторів, тим самим заохочуючи транснаціональні корпорації приходити в країну.

Однак метою цієї дисертації є визначення впливу транснаціональних корпорацій на країни, що розвиваються, та вимірювання їх ефективності за вибраними показниками з бази даних діяльність ТНК.

Основна мета дослідження полягає в тому, щоб дослідити, як багатонаціональні корпорації впливають на економічне зростання економік, що розвиваються, прикладом дослідження є Монголія.

Конкретні цілі дослідження:

- Щоб оцінити довгостроковий і короткостроковий вплив транснаціональних корпорацій на економічне зростання Монголії.
- Встановити зв'язок між конкуренцією між транснаціональними корпораціями та економічним зростанням у Монголії.
- Дослідити зв'язок між безробіттям та економічним зростанням у Монголії.
- Визначити зв'язок між практикою корпоративної соціальної відповідальності, яку використовують транснаціональні корпорації, та економічним зростанням у Монголії.

Статистичні дані діяльність ТНК охоплюють повну матрицю випуску іноземних дочірніх компаній у майже 60 економіках, а також відповідні

приймаючі країни, галузі чи розміри. Методами обробки є порівняння та аналіз. Інші дані надходять з високоякісних і надійних джерел, таких як ЮНКТАД, Світовий банк і МОП.

Теоретична частина дисертації описує визначення транснаціональних корпорацій, їх історичне походження, зростання та фактори. Дані для цього дослідження аналізуються та інтерпретуються у другому розділі.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

1.1. Визначення транснаціональних корпорацій

Одними з найважливіших суб'єктів міжнародних відносин є транснаціональні корпорації, коротко ТНК. Термін походить від латинського «corporatio». Кількість ТНК постійно зростає, і ці корпорації відіграють важливу роль у міжнародному середовищі з 1950-х років. ТНК — це торговельні компанії, що працюють більш ніж в одній іноземній країні з ієрархічно розташованими штаб-квартирами в різних місцях. Визначення транснаціональної корпорації зазвичай охоплюють як якісні, так і кількісні характеристики. Щодо якісного визначення, ТНК визнаються як організації, які керують діяльністю одночасно в кількох державах, ставлять цілі, які неможливо досягти в одній країні, і діють переважно в економічній сфері. Головною метою цих організацій є отримання максимального прибутку. Максимізація прибутку можлива завдяки високій географічній гнучкості та адаптивності організації. Транснаціональні корпорації часто впливають на зовнішню політику держави. Крім того, вони стають значно потужними та автономними політичними гравцями, які встановлюють незалежні відносини з державами та міжнародними організаціями. З негативної точки зору, у багатьох випадках ТНК намагаються уникнути податкових зобов'язань у місці, де в основному генеруються їхні прибутки. Крім того, зі збільшенням мобільності капіталу вони можуть перемістити своє виробництво в інше місце. Така ситуація може спричинити нерозв'язні проблеми для національної економіки, такі як зростання безробіття чи зростання дефіциту бюджету. Транснаціональні корпорації стали особливо важливим елементом міжнародної економічної системи в другій половині 20-го століття, і в даний час вони роблять значний внесок у загальне світове виробництво (Smolík, 2014).

Єдиною характеристикою, яка відрізняє транснаціональні організації від інших організацій, що займаються міжнародною торгівлею, є безпосереднє виробництво та загалом безпосередня комерційна діяльність за кордоном. Для ТНК є звичайною практикою засновувати філії в іноземних країнах і таким чином набувати права власності та контролю над їхніми активами. Компанія вважається транснаціональною, якщо вона працює одночасно в кількох країнах і якщо вона здатна керувати бізнес-стратегіями за межами національних кордонів, що відрізняє ці організації від інших учасників економічного середовища (Letto-Gillies, 2012).

Транснаціональні корпорації вважаються однією з найважливіших рушійних сил сучасної глобальної економіки. Конференція Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) визначає транснаціональну корпорацію таким чином: *«Транснаціональні корпорації — це юридичні особи або організації без статусу юридичної особи, що складаються з материнських компаній та їхніх іноземних філій. Материнська компанія визначається як підприємство, яке контролює активи інших організацій у країнах, відмінних від материнської країни, як правило, завдяки володінню часткою капіталу. Іноземна філія - це юридична особа або організація без статусу юридичної особи, в якій інвестор як резидент в іншій економіці володіє акцією, що дозволяє довгострокову зацікавленість в управлінні цією компанією»* (UNCTAD, 2016). Проте деякі автори не погоджуються з таким визначенням. Наприклад, Rugman (2006) визначає ТНК як компанії, які виробляють і продають свою продукцію в більш ніж одній країні та створюють додану вартість. Філії ТНК створюються в інших країнах зі штаб-квартирою в країні походження, яка забезпечує певний контроль. Ці корпорації встановлюють стабільні відносини зі своїми зацікавленими сторонами, такими як постачальники, клієнти та партнери по співпраці. Вони можуть дозволити собі інвестувати великі гроші в дослідження і розробки завдяки високому розміру прибутку. Крім того, вони впливають на

вибір технологій у всьому світі з моменту створення корпоративних мереж (Zadrazilová, 2007).

Дослідження показують, що 4% від загальної зайнятості в розвинених країнах і 12% усіх працівників у країнах, що розвиваються, безпосередньо зайняті ТНК. Крім того, ці корпорації наразі керують понад $\frac{1}{2}$ міжнародної торгівлі (Європейська Комісія, 2021). У 2021 році кількість материнських ТНК зросла до 60 000 з близько 500 000 філіями по всьому світу. Більшість сучасних ТНК пережили масове розширення, і деякі з них можуть похвалитися вищим валовим національним продуктом у порівнянні з більшістю країн. Що стосується працівників найбільших ТНК, то в General Motors у 2020 році працювало 708 000 працівників, у Siemens – 486 000, а у Ford Motor – 464 000.

Підсумовуючи, завдяки інтернаціоналізації та розміщенню капіталу з'явилися ТНК. Транснаціональні корпорації ведуть і впливають на інтернаціоналізацію міжнародного виробництва, лібералізацію міжнародної торгівлі та загальну глобалізацію світової економіки. ТНК є рушійною силою сучасних міжнародних економічних процесів. Однак вони спричиняють деградацію ролі національних урядів.

Історична довідка

Розвиток об'єктивних внутрішньополітичних процесів сфери та центру міжнародного розвитку призвело до формування транснаціональних корпорацій. У сучасному світі створення першої транснаціональної корпорації відбулося наприкінці XIX ст. Експансія цих організацій зафіксована в 50-70-х роках XX ст. Ці корпорації відіграли важливу роль в економічній сфері, змінивши ринки світу. Термін «транснаціональна корпорація» вживається з 1960 року (Войтко, 2020).

Транснаціональна компанія в сучасну епоху з'являється після закінчення Другої світової війни. Однак дослідження показують, що його далекі попередники існували набагато далі в минулому. Крім того, безпосередня підприємницька діяльність через кордони здійснювалася протягом багатьох

століть, навіть до утворення національних держав. Однією з компаній, яку можна визнати попередницею, є банк Медічі у Флоренції в п'ятнадцятому столітті. У сімнадцятому та вісімнадцятому століттях народилися інші компанії, такі як Ост-Індська компанія, Королівська африканська компанія та компанія Гудзонової затоки. Хаймер та ін. вважають компанії, засновані з середини дев'ятнадцятого століття і далі, справжніми попередниками ТНК (Ietto-Gillies, 2012).

У деяких дослідженнях автори вважають, що попередники ТНК існували в історії колоніальної експансії стародавніх фінікійців і римлян та інших стародавніх цивілізацій. Інші дослідники стверджують, що зародження сучасних транснаціональних корпорацій відбулося в середні віки та епоху Відродження, що пов'язано з розвитком відомих торгових компаній британського та голландського походження. Промислова революція кінця 18-го та початку 19-го століття вважається великою віхою, яка принесла особливо більше можливостей у сфері виробництва. У результаті виникли економічні організації, схожі на сучасні підприємства (Jaworek, 2015).

У 20 столітті глобальне завоювання стало можливим для корпорацій з високорозвинених країн після війни та посилилося в 1960-1970-х роках. Одночасно теоретичні концепції ТНК були представлені через ширший інтерес до пояснення основи цих організацій. Перший розрахунок корпорацій був зроблений Р. Верноном, який ідентифікував 396 материнських компаній з 28 318 іноземними філіями. Організація Об'єднаних Націй створила в 1974 році спеціальну програму для міжнародної підприємницької діяльності. Основною метою цієї конкретної програми був контроль і моніторинг діяльності корпорації та потоку прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Організація Об'єднаних Націй представила світу в 70-х роках термін «транснаціональна корпорація», який з тих пір став широко вживаним. Переходячи до 1980-х і 1990-х років, значне зростання ділових операцій і збільшення кількості ТНК було зафіксовано головним чином завдяки розвитку технологій, лібералізації торгівлі та потоків капіталу. Статистика говорить, що в 1982 році загальна вартість ПІІ становила

579 мільярдів доларів у всьому світі (UNCTAD, 2009). Через вісім років загальна світова вартість досягла 1786 мільярдів доларів. Кількість корпорацій у 1990 році зросла до 30 000, а число іноземних філій ТНК оцінювалося в 150 000 (Jaworek, 2015).

Зростання ТНК та їх фактори

Дослідження Іетто-Гілліс показує, що кількість ТНК значно зростає з середини 1970-х років. Зафіксовано, що в 1968 році загальна кількість ТНК становила 7276. (Ietto-Gillies, 2012). У 2006 році кількість ТНК зросла до 78 тис. У той час такі величезні компанії, як General Motors, Walmart, Mitsubishi та Siemens, були одними з найбільших ТНК. Крім того, разом вони створили більше половини світового промислового виробництва (Smolík, 2014).

На народження та подальше зростання ТНК вплинуло багато факторів. Одним із головних факторів можна вважати створення кращих умов для переміщення технологій, виробництва та менеджменту за кордон. Загалом, технологічні, організаційні, комунікаційні та транспортні інновації всередині компаній сприяли зростанню ТНК (Ietto-Gillies, 2012). Крім того, те, що дійсно може привабити компанію стати ТНК, це доступ до ресурсів в іноземних країнах, впровадження різних політик у різних країнах і здатність продовжити життєвий цикл своїх технологій і продуктів, що може призвести до підвищення рівня ефективності та конкурентоспроможності (Войтко). , 2020). Крім того, компаніям сприяли та заохочували робити інвестиції в іноземні країни протягом останніх 40 років, оскільки багато розвинених країн і країн, що розвиваються, почали проводити лібералізацію та приватизацію (Ietto-Gillies, 2012).

1.2. Найважливіші наслідки діяльності ТНК у глобальному середовищі.

Немає сумніву, що транснаціональні корпорації відіграють значну роль у світовій економіці. Насправді майже три чверті світової торгівлі управляють транснаціональні корпорації. Ці корпорації стали ключовими учасниками

процесів глобалізації, включаючи процеси транснаціоналізації, рух ПІІ, соціальну та економічну відповідальність, а також глобальні ризики та обмеження (Кордос, 2016).

1) Прямі іноземні інвестиції

За останні роки було зафіксовано дуже різке зростання обсягу прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Навпаки, більшість прогнозів передбачали зниження їх значення. Після кількох досліджень було виявлено, що основні компоненти ПІІ складаються з транскордонних злиттів і поглинань, а не з інвестиції з нуля, які досі були зосереджені під час теоретичного пояснення ПІІ. Зі збільшенням обсягу транскордонних злиттів і поглинань інтерес економістів до цієї категорії також зріс (Letto-Gillies, 2012).

Прямі іноземні інвестиції розглядаються як інвестиції, які забезпечують контрольну та довгострокову частку в придбаній компанії та які підприємства використовують для придбання активів за кордоном. ПІІ є важливою складовою формування транснаціональних корпорацій (Letto-Gillies, 2012).

Прямі іноземні інвестиції – це переміщення діяльності компанії за межі національної держави. ПІІ забезпечують контроль і механізм володіння іноземними виробничими потужностями, а також, одночасно, низку можливостей для транснаціональних корпорацій для збільшення їх зовнішньої діяльності, і тому розглядаються як процес міжнародного характеру ТНК. Одним із головних мотивів управління прямими іноземними інвестиціями є рішення керівників компанії максимізувати цільову функцію. Ця мета може бути досягнута лише на міжнародному рівні, складається з кількох кроків і охоплює також планування, реалізацію та реалізацію різноманітних цілей виробничої та іншої господарської діяльності. Крім того, інші мотиви ПІІ включають зниження конкуренції, міцність позиції на ринку, використання більш прогресивних технологій і високотехнологічного виробництва, в яке було зроблено інвестиції (Войтко, 2020).

За допомогою ПІІ підприємства намагаються уникнути сплати податків і зборів у державі свого походження. Ще один спосіб платити менше – перенести виробництво в іншу країну з не настільки жорсткою нормативною базою та зниженою ставкою податків. Середовище транснаціональних корпорацій змінюється дуже швидко, і тому може статися, що підприємствам доведеться вирішувати деякі проблемні ситуації, які ніколи не траплялися з ними до того, як вони стали міжнародними (Войтко, 2020).

У сучасному світі ТНК стали економічними гігантами в основному завдяки іноземним інвестиціям. Основна мета їхньої стратегії – зростання прибутку всього бізнесу, який складається з кількох частин глобальної організації. У деяких дослідженнях стверджується, що ТНК керують і працюють як міжнародно інтегрований бізнес. У рамках стратегії ці корпорації намагаються отримати дешеві джерела, такі як матеріали, технології чи робоча сила з різних країн, щоб бути гнучкими та ефективними (Кордос, 2016).

Іноді буває, що одна ТНК може бути єдиним гравцем на ринку, що призводить до монополії. Крім того, країна, в якій працює ця корпорація, покладається на їхнє виробництво та слідує їхній бізнес-стратегії. На жаль, країни не вміють регулювати свою владу ні економічну, ні політичну. Однак приймаючі країни повинні закріпити в законодавстві деякі межі для регулювання економічної чи політичної влади. Деякі наслідки величезних інвестицій іноземного бізнесу відображаються здебільшого на малих економіках, наприклад, відтік прибутків тощо (Кордос, 2016).

Підхід транснаціональних корпорацій не завжди відповідає політиці національних країн ні в економічному, ні в соціальному плані. Деякі національні країни та їхні уряди почали відстежувати та контролювати ПІІ, оскільки вплив прямих іноземних інвестицій на національну економіку з'являється. Уряд переважно регулює зовнішні потоки капіталу та інвестицій кількома різними способами. Потоки з-за кордону класифікуються на різні категорії, від

безперешкодного припливу до дуже обмежених і протекціоністських категорій (Кордос, 2016).

2) ТНК з точки зору глобальної відповідальності

Останнім часом існує великий тиск на всі компанії, особливо на транснаціональні корпорації, що працюють у міжнародному середовищі, щоб вони поводитися більш відповідально в глобальному масштабі. Конкретні компоненти охоплюють, наприклад, навколишнє середовище, здоров'я людини, корпоративну соціальну відповідальність та регулювання різних інтересів (Кордос, 2016).

Тривалі дослідження показують, що це неправда, що корпораціям доводиться вибирати між вищими прибутками або захистом навколишнього середовища. Теоретично, корпорації можуть відповідально ставитися до навколишнього середовища і одночасно надавати найякісніші продукти та послуги. Дослідження Snaar (2002) говорить, що відходи розглядаються як один із факторів непотрібних витрат і негнучкого управління (Kordos, 2016).

На жаль, більшість країн та їхні уряди не надають пріоритету питанням захисту навколишнього середовища. Цей факт вигідний для ТНК, оскільки не дуже розвинені країни мають погане законодавство з цього питання. Загалом, природні характеристики ТНК не відповідають вимогам споживача до відповідальної поведінки. Однак сучасний підхід до ведення успішного бізнесу вимагає не лише високого прибутку, а й інших складових, що пов'язані саме з корпоративною відповідальністю (Кордос, 2016).

Європейський Союз допомагає національним державам і транснаціональним корпораціям сприяти взаємній комунікації та співпраці між собою та визначає умови КСВ, такі як ділова етика, відмова від корупції, хороша поведінка до своїх працівників, клієнтів, постачальників та інвесторів (Lipkova, 2012).

Задовольнити корпоративну соціальну відповідальність можна шляхом створення доброї волі, традицій, сталого зростання та розвитку. Справа в тому, що люди не мають однакові інтереси та пріоритети, тому національні інтереси та інтереси ТНК певним чином відрізняються. З іншого боку, політика і транснаціональні корпорації стають все більш пов'язаними. Більшість інтересів могутніх політиків збігаються з інтересами лідерів ТНК. Як наслідок, були отримані деякі правила та рекомендації. Що стосується цих правил, діяльність ТНК не може посягати на державні справи. Інші нормативні акти стосуються інвестування (Кордос, 2016).

Через суперечливе тлумачення КСВ наразі існує багато стандартів, що регулюють цей тип поведінки. Найбільш часто використовувані: Глобальний договір ООН, Конвенція МОП, ISO 14000, EMAS, ISO 26000, Глобальні принципи Саллівана, Рекомендації ОЕСР для багатонаціональних підприємств і Рекомендації GRI. Основною метою впровадження стандартів є отримання конкурентної переваги. Крім того, якщо компанія впроваджує ці стандарти належним чином, це може принести користь через підвищення довіри, продуктивності чи іміджу (Kunz, 2013).

Глобальний договір ООН охоплює всі 3 стовпи КСВ – економічну, соціальну та екологічну. Цей глобальний стандарт було створено після консультацій із зацікавленими сторонами та підходить для компаній будь-якого розміру та з усіх галузей. ДНК Глобального договору ООН базується на правах людини, праці, навколишньому середовищі та боротьбі з корупцією (Глобальний договір ООН, 2021).

Керівні принципи ОЕСР для багатонаціональних підприємств є найстарішим, найповнішим і важливим інструментом у сфері корпоративної соціальної відповідальності, який підписали 46 держав. Керівні принципи ОЕСР для багатонаціональних підприємств були створені в 1976 році, щоб допомогти транснаціональним корпораціям і суспільству більш тісно і відповідально співпрацювати одне з одним, а також запобігти і пом'якшити негативний вплив

транснаціональних компаній на суспільство. Вони є важливою частиною Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції та багатонаціональні підприємства. Дотримання правил і дотримання рекомендацій є добровільним. Розділ про права людини було включено до цієї настанови в 2011 році. Рекомендації ОЕСР для багатонаціональних компаній відповідають іншим стандартам КСВ, таким як Глобальний договір ООН та ISO 26000. Рекомендації містять кілька розділів, і кожен з них спеціалізується на інша тема. Теми, а саме: доступ до інформації, права людини, працевлаштування та трудові відносини, навколишнє середовище, боротьба з хабарництвом та здирництвом, інтереси споживачів, наука та технологічні інновації, конкуренція та оподаткування (mpo.cz, 2016).

У 1972 році деякі правила здійснення іноземних інвестицій були визначені Міжнародною торговою палатою в першому Кодексі поведінки. Цей Порядок визначає правила, які мають покращити співпрацю між ТНК та державами. Крім того, це повинно змусити ці корпорації взяти на себе більшу відданість національним цілям у приймаючих країнах (OECD, 2011). Керівні принципи визначені не лише для корпорацій, а й для національних держав. Правила для транснаціональних корпорацій включають, наприклад, повагу до законодавства приймаючої країни та національного суверенітету, суперечки щодо врегулювання між ТНК і національними державами або невтручання у внутрішні політичні справи (Глобальний договір ООН, 2021).

Приймаючі країни не повинні надавати перевагу певним вітчизняним компаніям над ТНК. Національні держави повинні компенсувати корпораціям у разі націоналізації деяких бізнес-процесів і сприяти переказам коштів згаданих корпорацій (OECD, 2011).

Останні десятиліття показують серйозні зміни в тому, як корпорації керують своїм бізнесом і як усе суспільство сприймає їх. Транснаціональні корпорації дотримуються не лише своєї мети максимізації прибутку, що завжди було основною причиною, але й ідеї підтримки сталого прибутку соціально відповідальним шляхом. КСВ іноді розглядається як необхідність збалансувати

цілі корпорації та суспільний попит на соціально відповідальну корпоративну поведінку. У всьому світі все ще залишається актуальним питання про те, чи повинні уряди та корпорації співпрацювати одна з одною для соціального та економічного добробуту суспільства. Спочатку уряд і корпорації діяли незалежно в суспільстві. Проте за останні роки їхні ролі та обов'язки змінилися. Крім того, ці дві організації змушені йти на компроміси, оскільки багато корпорацій отримали більше влади, ніж деякі національні уряди. Немає сумніву, що транснаціональні корпорації суттєво впливають на світову економіку, і існує величезна ймовірність того, що їх дія на глобальні події може мати серйозні наслідки. Ці суб'єкти можуть мати серйозний вплив на країни, що розвиваються, у яких загалом бракує регулятивних стандартів щодо корпорацій, оскільки вони змушені встановлювати м'які правила або мінімальний статутний тягар як стимул для залучення прямих іноземних інвестицій (James-Eulyode, 2020).

1.3. Вплив транснаціональних корпорацій на країни, що розвиваються

Транснаціональні корпорації не приходять у країну заради цього, повинен існувати якийсь стимул, який чинить певний тиск, щоб вони прийшли в країну. Історія транснаціональних корпорацій сягає корінням у 15 століття. У цей період приватні особи та підприємства відповідали за здійснення виробництва товарів і послуг. Ще в цей період торговці могли виробляти товари за існуючою технологією без необхідності подорожувати з одного місця в інше (Луїс, 1994). Крім того, за словами Абдулли (1998), основною формою багатонаціональних корпорацій у перші роки були альянси, це робилося з материнською країною через її військову силу або певну форму політичної дипломатії, яка намагалася поширити свою діяльність на нові території. . Відповідно до Root (1994), багатонаціональна корпорація - це материнська компанія, яка веде бізнес за кордоном за допомогою іноземних філій і здійснює прямий контроль над управлінням дочірніми компаніями. Це гігантські підприємства, які виростили за межі національних кордонів і мають складну організаційну структуру, що

вимагає ефективного управлінського контролю. Уряди країн, у яких розміщені дочірні компанії, також мають бути стійкими та тактичними у відносинах із цими транснаціональними корпораціями, щоб захистити вітчизняну промисловість перед лицем конкуренції з цими ТНК. Тірімба та інші (2014) стверджують, що зростання транснаціональних корпорацій поставило перед місцевими державами певні проблеми, коли мова йде про питання юрисдикції. Держава має переконатися, що національні інтереси не поставлені під загрозу, намагаючись створити бізнес-середовище, сприятливе для транснаціональних корпорацій, єдиною метою яких є прибуток.

Необхідність сприяння економічному зростанню є єдиним пріоритетом кожного уряду в усьому світі, незалежно від того, чи є економіка розвиненої чи країни, що розвивається. Прагнення до хорошого життя та процвітання її громадян є найважливішим обов'язком усіх урядів. Це змусило більшість урядів впровадити заходи, спрямовані на підвищення валового внутрішнього продукту країни. Один із способів, як уряд робить це, — це робить бізнес-середовище привабливим для іноземних інвесторів, тим самим заохочуючи транснаціональні корпорації приходити в країну.

Згідно з Патріком (1966), більшість економік, які продовжують бути успішними, мають тенденцію будувати та розвивати надійну фінансову систему на ранній стадії, яка має тенденцію залучати іноземні інвестиції.

Внесок транснаціональних корпорацій в економічний розвиток рішуче обговорюється вченими в усьому світі. Ці дебати були створені спеціально для того, щоб зосередитися на способах, за допомогою яких транснаціональні корпорації можуть стимулювати економічне зростання країн-реципієнтів. Одним із таких питань, які обговорюються в сучасному бізнес-середовищі, є ступінь, до якого багатонаціональні корпорації можуть робити внесок у технологічний розвиток через побічні ефекти знань і капіталу. У цій розмові існує школа думки, яка вважає, що вплив транснаціональних корпорацій на економіку залежить від швидкості, з якою рідна країна відкрита до змін. Крім

того, література, яка присвячена тому, як транснаціональні корпорації впливають на прибутковий розвиток, з одного боку, і обставини рідної країни є дуже рідкісною. У цій статті постулюється, що країни-одержувачі повинні робити все можливе для розвитку своєї фінансової системи. Це залучить більше транснаціональних корпорацій до економіки та, у свою чергу, економічне зростання протягом тривалого часу. Нільс і Ленсінк (2003) стверджують, що однією з важливих передумов для розвитку економіки є розвиток хорошої фінансової системи у своїй країні. Таким чином, це сприятиме залученню прямих іноземних інвестицій у країну та подальшому економічному розвитку в довгостроковій перспективі. Ця стаття, представлена Нільс Гермес і Роберт Ленсінк, базується на дослідженнях, проведених у Латинській Америці та Азії. Це дослідження відрізняється від того, яке представили Нільс Гермес і Роберт Ленсінк, оскільки воно розглядає тему з точки зору Африки на південь від Сахари.

Тут розглядаються концепції, пов'язані з транснаціональними корпораціями та економічним зростанням.

У період між 1980-ми та 1990-ми роками країни, що розвиваються, зазнали великої кількості ПП в результаті впровадження програм структурної перебудови (SAP) [1]. Ця програма мала за мету зробити бізнес-клімат сприятливим для інвестицій у більшості країн Африки на південь від Сахари.

Крім того, завдяки глобалізації транснаціональні корпорації стали ключовими гравцями в економіці. У зв'язку з цим уряди цих країн вступили в жорстку конкуренцію, спрямовану на залучення окремих осіб і компаній з-за кордону для здійснення інвестиційних програм у їх економіці, щоб стимулювати свою націю. Вплив транснаціональних корпорацій на країни, що розвиваються, був двояким; позитивні та негативні ефекти. Дивлячись на багатонаціональні корпорації з оптимізмом, достатньо сказати, що транснаціональна корпорація сприяє економічному розвитку. Це можна побачити ще в період 1990-х років. Протягом цього періоду прямі іноземні інвестиції в менш економічно

розвинених країнах становили в середньому 150 мільярдів доларів на рік, до 2005 року ця сума подвоїлася і становила в середньому близько 334 доларів на рік. «Вплив транснаціональних корпорацій на економічний розвиток у менш економічно розвинутих країнах зріс у 2010 році до 574 мільярдів доларів на рік» (UNCTAD. 2010).

Щоб продовжити, ще один позитивний вплив транснаціональних корпорацій на економічний розвиток у країнах, що розвиваються, полягає в тому, що вони сприяють формуванню капіталу. Капітал є джерелом життя будь-якого бізнесу. Відсутність капіталу робить перспективу ведення бізнесу практично неможливою. З появою транснаціональних корпорацій країни, що розвиваються, тепер мають доступ до резервів іноземної валюти. Наприклад, на транснаціональні корпорації припадало приблизно від 14,9 % до 51,5 % загального потоку іноземної валюти в країну (UNCTAD, 1994; стор. 409). Згідно з останніми дослідженнями багатонаціональних корпорацій, було зрозуміло, що ці транснаціональні корпорації працюють набагато краще у видачі фінансових стимулів, ніж місцеві фірми (Markusen, 1995). Ці багатонаціональні компанії також служать важливими генераторами надходжень в іноземній валюті в країні, створюючи сприятливий платіжний баланс. Завдяки чистому експорту та імпорту транснаціональна корпорація впливає на показники платіжного балансу країни краще, ніж національні компанії в менш економічно розвинених країнах. Відповідно до Strange 1995, транснаціональна корпорація отримує доступ до зовнішніх ринків і потенційних покупців набагато легше, що займе у місцевих підприємств значну кількість часу, щоб досягти цього досягнення.

Транснаціональна корпорація щодо ефектів переливу впливає на рівень технологічного розвитку допоміжного господарства. Завдяки передачі навичок і ресурсів із рідної країни до приймаючих країн транснаціональна компанія привносить у галузь величезну кількість технологій нового рівня; з іншого боку, більшість вітчизняних фірм копіюють ці транснаціональні компанії, щоб відповідати рівню конкуренції, яку вони створюють.

Відповідно до дослідження, проведеного Blomstrom M, & Sjöholm 1999 на основі мікроданих з Індонезії, вони виявили, що місцеві компанії отримували прибуток від технологічного переливу іноземних компаній.

Згідно з їхніми висновками, вони дійшли висновку, що ефект поширення цих іноземних компаній на місцеві фірми був дуже мінімальним і навіть часом негативним у випадку іноземних спільних підприємств на місцеві малі компанії у Венесуелі.

Крім того, Potterie & Lichtenberg 2001 далі досліджували побічний ефект транснаціональних корпорацій на технологічний розвиток вітчизняної промисловості. Їх висновки показали, що передача технологій відбувається, якщо приймаюча країна інвестує в дослідження та розробки.

Таким чином, розбіжності в дослідженнях, проведених цими авторами щодо впливу міжнародних підприємств на технологічне зростання вітчизняної економіки, викликають занепокоєння. Їхня розбіжність показує важливість або роль, яку відіграють характеристики конкретної країни, щоб спрацювати технологічний ефект.

Роботи деяких авторів-дослідників пояснюють, що впровадження нових технологій і нових методів господарювання вимагає певного нового входження в трудові можливості людини.

Таким чином, збільшення технологій або засобів виробництва може бути досягнуто шляхом збільшення кваліфікованої робочої сили, щоб відповідати новому рівню розвитку економіки в цілому. Таким чином, ефект технологічного переливу транснаціональних корпорацій буде можливим або матиме сенс лише для необхідної роботи. Економіка загалом відкрита для вдосконалення технологій, враховуючи їх ресурсний потенціал і доступні ресурси для порогового рівня людського капіталу (Borensztein та ін., 1998). . Таким чином, це передбачає наявність позитивного зв'язку між транснаціональними корпораціями та людським капіталом у сприянні розповсюдженню технологій.

Інші автори вважають, що позитивний вплив технологічного переливу в результаті діяльності багатонаціональної корпорації буде відчутним лише тоді, коли в приймаючій країні буде добре функціонуючий ринок. На цьому етапі слід певним чином контролювати спотворення ринку та заохочувати ефективну конкурентну систему. Це сприятиме обміну знаннями між фірмами (партнерами) у бізнес-середовищі (Balasubramanyam et al, 1996). Дослідницькі роботи інших авторів вважають, що побічний ефект технологічного прогресу в приймаючій країні можна досягти шляхом забезпечення встановлення прав інтелектуальної власності. Це спонукатиме компанії передавати свої технології, не побоюючись, що їхні активи вкрадуть у них. Таким чином, для економік або країн зі слабким захистом права інтелектуальної власності більшість транснаціональних корпорацій можуть неохоче або ще краще здійснювати низький рівень технологічних інвестицій у приймаючій країні (Smarzynska, 1999).

З транснаціональними корпораціями, які здійснюють свою діяльність у менш економічно розвинених країнах, не все так добре. Відповідно до теорії залежності, транснаціональна корпорація розглядається як перешкода автономному розвитку країн, що розвиваються. Відповідно до (Moran, 1978), міжнародні підприємства сприяють погіршенню економіки, що розвивається, через збільшення нерівності в доходах і використання складних технологій, що створює безробіття та відставання в країнах, що розвиваються.

Для цього дослідження дослідник зосередиться на позитивному аспекті транснаціональних корпорацій щодо економічного розвитку країн, що розвиваються

SAP — це «економічна політика, яку Світовий банк і Міжнародний валютний фонд просували в 1980-х роках для тих країн, які стикаються з фінансовою кризою».

Вплив конкуренції між транснаціональними корпораціями на економічне зростання приймаючої країни:

Відповідно до економічних теорій, конкуренція описує ринкову ситуацію, коли постачальники та фірми-виробники борються за споживачів або покупців таким чином, щоб вони були більш ефективними у виробництві та пропонували цілий ряд товарів і послуг за найнижчою можливою ціною (Марва, 2014). Існують дві протилежні теорії конкуренції щодо економічного зростання. Перша теорія сягає ще епохи Адамса Сміта. У цю епоху Адамс Сміт постулював, що конкуренція забезпечує кращий розподіл ресурсів і стимулює ефективність, що призводить до підвищення добробуту споживачів і згодом до економічного зростання (якщо враховуються ціни для всіх постачальників).

У той час як у випадку невеликої конкуренції або її відсутності, як у випадку монополії чи централізованої конкуренції, продавець може встановити непомірно високі ціни для себе, що перешкоджає ефективності та довгостроковому економічному зростанню. Крім того, захист монополістичних підприємств викликає синдром дефіциту інвестицій і, отже, призводить до неефективності економіки (Фойгт, 2009 і Петерсен, 2013).

За словами Марви (2014), конкуренція життєво важлива для зростання та стійкості економіки, оскільки вона створює середовище для винагороди за ефективність. Це гарантує, що якість продукту відповідає смаку та уподобанням споживача, а ресурси використовуються належним чином. Політики розглядають конкуренцію як засіб стимулювання більшої ефективності, яка, у свою чергу, слугує поштовхом для підвищення продуктивності та добробуту споживачів, а отже, забезпечуючи зростання країни (Don et al., 2008).

Зворотний бік медалі, Шумпетер (1942) стверджує, що монополії виявляються більш ідеалізованими, ніж маленькі фірми, оскільки вони здатні пропонувати на ринку різні товари чи послуги за високими цінами, що дає їм змогу пожинати плоди інновацій. ніж на конкурентному ринку. Шумпетер пішов далі, сказавши, що конкуренція має негативну кореляцію з інноваціями, які, у свою чергу, шкодять економічному зростанню та розвитку. За словами Шумпетера, через несприятливі наслідки конкуренції багато компаній не

бажають робити більше інвестицій у відділи досліджень і розробок. З іншого боку, монопольний ринок забезпечує високу інноваційність і згодом зростання економічної діяльності, таким чином демонструючи компроміс між статичною та динамічною ефективністю (Фойгт, 2009).

На додаток до цих аргументів Агіон та ін. (1997) висунули дещо іншу структуру конкуренції та зростання. Вони вважали, що конкуренція може мати позитивний вплив на інновації та ефект зростання. На їхню думку, конкуренція може призвести до того, що ці фірми отримають більше прибутку в результаті збільшення інвестицій у товари чи послуги, що надаються фірмою, що, у свою чергу, спонукатиме фірму здійснювати більше інвестицій у відділ досліджень і розробок для зробити товар більш конкурентоспроможним на ринку.

З наведеного вище обговорення можна зробити висновок, що в літературі немає консенсусу щодо впливу конкуренції на економічне зростання, але ці ринки дійсно впливають на інновації та економічне зростання. Тим не менш, якщо її не контролювати, конкуренція стає небезпечною для новонародженої промисловості, яка в довгостроковій перспективі сприяє економічному зростанню. Таким чином, конкуренція потребує певної форми контролю з боку держави шляхом впровадження політики, спрямованої на захист споживачів від дій надмірної конкуренції, особливо з боку гігантських компаній, що працюють у країні (Voigt, 2009). Для цього дослідження дослідник прийме більш прагматичну форму конкуренції, де уряд втручається через свою роль у встановленні політики, спрямованої на забезпечення справедливої конкуренції між операторами ринку.

Транснаціональні корпорації та безробіття в країнах, що розвиваються:

Транснаціональні корпорації — це великі суб'єкти господарювання, які здійснюють комерційні операції за кордоном. Ці організації переміщують величезні суми грошей через кордон. Через глобалізацію та через те, що внутрішні ринки стають більш дерегульованими та лібералізованими, іноземні

компанії побачили потребу скоротити витрати на виробництво шляхом аутсорсингу виробництва за кордоном, щоб скористатися перевагами ефективної пропозиції робочої сили. Незважаючи на те, що менш економічно розвинені країни можуть становити високий ризик, вони також надають можливості для отримання більшої прибутковості з точки зору прибутковості. Таким чином, багато транснаціональних корпорацій вважають, що ці ринки, що розвиваються, мають потенціал для зростання (Kotler, 1994). Таким чином, ці МНК відіграють важливу роль в економічному зростанні економіки шляхом зниження рівня безробіття в країні. Для тих, хто виступає на користь транснаціональних корпорацій, вони постулюють, що ці організації створюють робочі місця в усьому світі. За словами тих, хто приєднується до цієї школи думки, із 73 мільйонів робочих місць, створених завдяки діяльності транснаціональних корпорацій, лише 12 мільйонів знаходяться в менш економічно розвинутих країнах, які складають менше 5% робочої сили світу. Діяльність транснаціональних корпорацій багато в різних секторах економіки (UNRISD, 2010).

Емпіричні дослідження показали, що багатонаціональні корпорації мають кращу структуру заробітної плати, ніж місцеві компанії, тобто транснаціональні корпорації мають кращі компенсаційні пакети для свого персоналу, ніж місцеві підприємства. Також було встановлено, що експортно-орієнтовані фірми платять хорошу заробітну плату, ніж неекспортуючі фірми.

За словами Норберга (2003), з появою транснаціональних корпорацій на Тайвані економіка трансформувалася з аграрної економіки, яка була бідною, до процвітаючої країни в сучасному світі. Крім того, реальна заробітна плата на Тайвані зараз у десять разів вища, ніж у 1950-х роках.

Транснаціональні корпорації відіграють важливу роль у зменшенні бідності, тобто коли ці транснаціональні корпорації приходять у країну, вони створюють невелику нішу для підприємств громадського харчування. Мультиплікаційний ефект відчувається у збільшенні підприємницької діяльності

в країні; громадяни створюють бізнес, щоб обслуговувати потреби цих транснаціональних корпорацій (Olawole та інші 2019).

Транснаціональні корпорації та соціальна відповідальність бізнесу:

Щоб робити позитивний внесок в економічне зростання країн, що розвиваються, транснаціональна корпорація має віддавати користь місцевим громадам. Тобто транснаціональні корпорації повинні брати участь у діях соціальної відповідальності, щоб створити позитивний вплив на пересічного громадянина щодо його правової, етичної, економічної та благодійної діяльності (Carrol & Shabana, 2010). Існує причинно-наслідковий зв'язок між діяльністю цих офіційних інститутів і діяльністю широкої громадськості. Ці відносини або відповідальність стимулюють певні права від однієї сторони в обмін на певні обов'язки від іншої сторони (Бур, 1998). Простіше кажучи, корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) пояснює зв'язок між суспільством у цілому та бізнесом зокрема. Згідно з Апаратом (2006), дії щодо соціальної відповідальності виникають із морального зобов'язання бізнес-організації задовольнити екологічні, економічні та соціальні потреби громад, де бізнес здійснює свою діяльність. Крім того, він працює як посередник, за допомогою якого ці організації зв'язуються із зацікавленими сторонами компанії.

Роботи Ferdous & Moniruzzaman (2013) розглядають КСВ як передбачувану форму законів і правил, які стали частиною організаційної діяльності, розгляду варіантів і процесу управління ланцюгом поставок компанії. Це також дає можливість фірмі взяти на себе відповідальність за свої минулі, теперішні та майбутні дії та те, як ці дії впливають на широку громадськість. Крім того, фірми по-різному ставляться до корпоративної соціальної відповідальності через орієнтацію на ідеї. Хілман і Кейм (2001) розробили чотири компоненти соціальної відповідальності бізнесу; економічний вимір із зобов'язаннями перед акціонерами та клієнтами. Формальний аспект і етичні зобов'язання спрямовані на широку громадськість.

У двох словах, дії щодо соціальної відповідальності можна розглядати як очікувану відповідальність зацікавлених сторін бізнесу перед суспільством у цілому. Це стосується добровільної ініціативи бізнесу як засобу сприяння створенню кращого суспільства та перетворенню навколишнього середовища на безпечне місце для всіх. Важливо, що термін «соціальна відповідальність» «позначає систему, яка максимізує переваги, одночасно зменшуючи негативний вплив діяльності на бізнес у процесі суспільного розвитку» (Вільямсон, Лінч-Вуд і Рамзі, 2006).

Концепція соціальної відповідальності поділяється на шість вимірів. Досліднику необхідно представити різні вимірні аспекти цієї бізнес-відповідальності.

а) Правовий аспект КСВ

Юридичний вимір корпоративної соціальної відповідальності показує, як організація дотримується економічних норм і правил, встановлених владою країни, яка поставила певні очікування щодо відповідальної поведінки. Потреба в правовому вимірі корпоративної соціальної відповідальності полягає у створенні середовища, де існує довіра між власниками бізнесу та клієнтами (2010. р. 238). У Монголії закон вимагає (підприємницьке право), щоб кожна компанія, особливо транснаціональна корпорація, мала певну форму корпоративної соціальної діяльності. Цей закон було введено в дію для перевірки діяльності транснаціональних корпорацій у Монголії, особливо в гірничодобувній промисловості.

б) Економічні аспекти КСВ

Цей аспект прагне зрозуміти, як організація функціонує економічно. Економічний аспект корпоративної соціальної відповідальності уникає більшості розмов про дії соціальної відповідальності. Рахман (2011) зі своєї точки зору бачив, що «економічний вимір корпоративної соціальної відповідальності стосується розподілу факторів виробництва в соціальній

системі». На думку Джонсона (1971), підприємець або бізнес-менеджер, який є соціально відповідальним, має систему, яка задовольняє інтереси всіх в організації, а не інтереси одного менеджера. Таким чином, багато власників бізнесу розглядають цей моральний обов'язок як загрозу для бізнесу в досягненні своїх цілей. Це помилка, оскільки корпоративна соціальна відповідальність спрямована лише на забезпечення задоволеності споживачів, тим самим підвищуючи конкурентну перевагу компанії (Уддін, Хасан і Тарік, 2008).

с) Етичний аспект КСВ

Транснаціональні корпорації діють у різноманітному середовищі з різними культурами, релігіями та способами життя. Тому для цих бізнес-організацій дуже важливо дотримуватися того, що загальноприйнято як добре для людей у регіоні, де вони здійснюють свою діяльність, уникаючи того, що вони вважають поганим. Етичний аспект корпоративної соціальної відповідальності допомагає зміцнювати довіру між зацікавленими сторонами організації.

d) Філантропічний аспект КСВ

Цей аспект КСВ показує, що організації жертвують фінансові ресурси разом з іншими цінними перевагами для економіки (Nicolae & Sabina, 2010). Цей вимір філантропічної КСВ допомагає покращити стандарти, тим самим сприяючи економічному зростанню економіки. Крім того, працівники, які займаються розвитком громади через такі заходи, як посадка дерев і прибирання, виявляють позитивне ставлення до своєї організації (Nicolae & Sabina, 2010).

е) Соціальні аспекти КСВ

Цей аспект стосується стосунків між усіма, хто пов'язаний з діяльністю компанії, від працівників до партнерів у ланцюзі поставок і, нарешті, до клієнтів. Це також забезпечує довговічність товарів і послуг, що надаються. Цей аспект гарантує, що компанія відповідає стандартам виробництва та післяпродажного

обслуговування, а скарги розглядаються в найкоротші терміни. Це допомагає створити конкурентну перевагу компанії.

f) Екологічні та екологічні аспекти КСВ

Необхідно враховувати екологічний вплив транснаціональних корпорацій. Основна мета цього виміру полягає в тому, щоб компанії працювали таким чином, щоб це було краще для навколишнього середовища, а не забруднювало його (Уддін та ін., 2008). Компанії, які мають багато негативних зовнішніх ефектів, повинні вдосконалити свої виробничі моделі, щоб усунути негативний вплив своєї діяльності на навколишнє середовище.

Концептуальна основа

Незалежна змінна

Залежна змінна

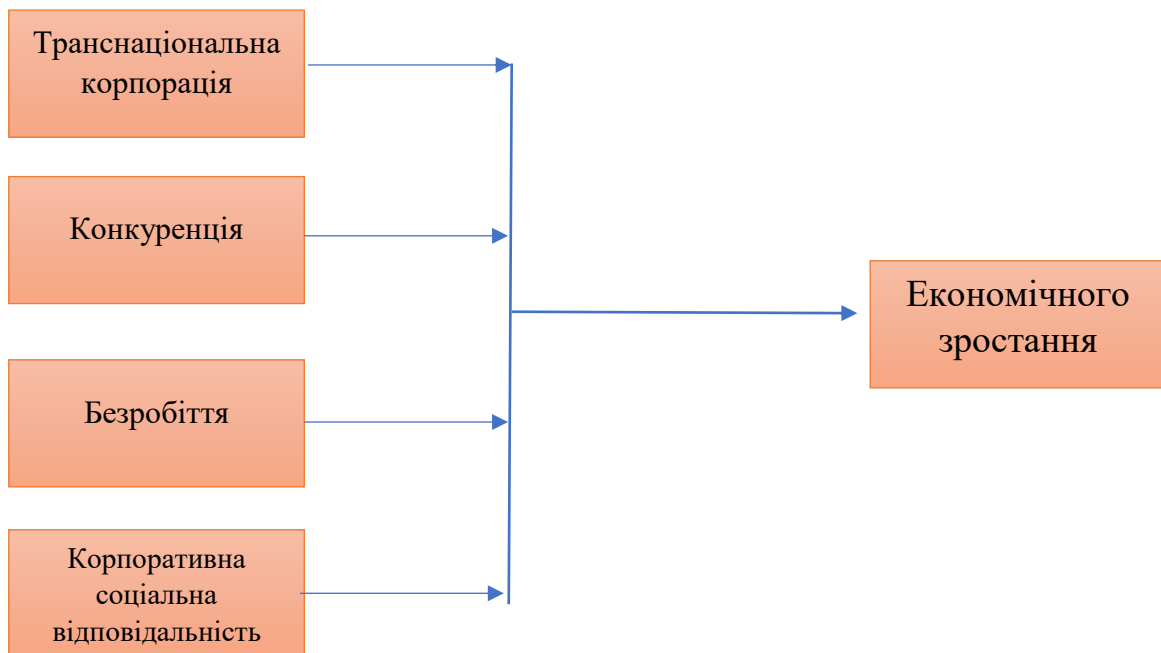

Рис.1.1. Зв'язок між залежною та незалежною змінними

Висновки до розділу 1

У першому розділі дисертації подано загальний огляд транснаціональних корпорацій із визначенням, історичним підґрунтям та найважливішими ефектами, включаючи прямі іноземні інвестиції, які є важливою складовою формування транснаціональних корпорацій. Ще один важливий аспект ТНК, який згадувався в роботі, – глобальна відповідальність. Останнім часом на всі компанії, особливо на транснаціональні корпорації, які працюють у міжнародному середовищі, чиниться великий тиск, щоб вони поводитися більш відповідально. Сучасний підхід до успішного ведення бізнесу вимагає не тільки високого прибутку, а й інших складових, пов'язаних з корпоративною відповідальністю. Встановлені керівні принципи та правила допомагають національним державам і транснаціональним корпораціям сприяти взаємному спілкуванню та співпраці між собою з точки зору КСВ. Глобальний договір

ООН і Керівні принципи ОЕСР для багатонаціональних підприємств були глибоко охарактеризовані в дисертації.

На жаль, не кожна країна має політичний простір для вибору між інвестиціями, і більшість бідних країн досить обмежені в цьому аспекті. Сучасна глобалізована світова економіка влаштована таким чином, що бідні країни, що розвиваються, повинні будь-якою ціною намагатися залучити іноземних інвесторів. Однак уряди цих країн повинні бути максимально обережними у своїх зусиллях щодо залучення різноманітних інвесторів у свою країну та усвідомлювати всі можливі негативні наслідки, які можуть завдати серйозної шкоди економіці. Крім того, діяльність транснаціональної корпорації може порушити соціальну та політичну стабільність держави, що може призвести до повного придушення.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК ТА ВПЛИВ ТНК НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ МОНГОЛІЇ

2.1. Оцінка діяльності ТНК та аналіз бази даних

База даних діяльність ТНК, як згадувалося в попередньому розділі, вимірює вичерпну інформацію про внутрішні та зовнішні операції іноземних дочірніх компаній у країнах ОЕСР. База даних містить інформацію про іноземні дочірні компанії в економіці приймаючих країн. Виробництво, зайнятість, дослідження та розробки, оплата праці, експорт тощо є предметом дослідження. База даних охоплює 17 змінних, відібраних за країною походження (внутрішні інвестиції) або місцем розташування (зовнішні інвестиції) і промисловим сектором. Статистична база даних діяльність ТНК відображає дані, надані ОЕСР та Євростат (ОЕСР, 2017).

Роль і діяльність ТНК важливі для розуміння функціонування глобальних ланцюжків створення вартості (GVC). У всьому світі нещодавнє розширення ТНК суттєво поставило під сумнів існуючі економічні ідеї та політичні наслідки. Мотивація для збору більшої кількості емпіричних даних про ТНК полягала в тому, щоб мати більш повне уявлення про їхні операції та пов'язані з ними ключові проблеми в міжнародному бізнесі, промисловій політиці та транскордонній діяльності. Кращого розуміння ТНК вимагало суспільство та сама економіка. Як наслідок, ОЕСР створила більш детальну базу даних про операції ТНК і перекази між країнами та галузями. Ця статистична база даних розрізняє три різні типи компаній. Перша група включає іноземні дочірні компанії, які визначаються як компанії з принаймні 50% іноземної власності. Друга група - це вітчизняні ТНК, які характеризуються як національні компанії з іноземними дочірніми компаніями. Остання група охоплює національні компанії, чия діяльність не пов'язана з міжнародними інвестиціями (ОЕСР, 2022).

Статистика діяльності ТНК дає відповіді на декілька запитань, пов'язаних із широким спектром важливих питань політики. База даних допомагає визначити роль ТНК у сучасній глобальній економіці, визначити взаємозв'язок між торгівлею та інвестиціями в стратегіях інтернаціоналізації ТНК і визначити роль і вплив іноземних ТНК у глобальних операціях ланцюжків створення вартості в їхніх приймаючих країнах. Крім того, дані аналізують внутрішні зв'язки між іноземними ТНК та економікою приймаючої країни або такі економічні наслідки, як зайнятість і ВВП (ОЕСР, 2022).

Статистичні дані діяльності ТНК охоплюють повну матрицю випуску іноземних дочірніх компаній у майже 60 економіках, а також відповідні приймаючі країни, галузі чи розміри. Крім того, також доступні матриці для доданої вартості, експорту та імпорту проміжних ресурсів.

Часовий діапазон наданих даних охоплює роки з 2005 по 2016 рр. База даних виділяє 34 унікальні промислові території. Другий набір матриць у діяльності ТНК містить інформацію про випуск, додану вартість, експорт та імпорт проміжних ресурсів національних компаній ТНК і не ТНК, починаючи з 2008 року (ОЕСР, 2022).

Внутрішня діяльність (країна походження) ТНК за країною-інвестором

Наведені нижче графіки базуються на базі даних діяльності ТНК, яка була представлена в попередніх розділах. У цьому випадку статистика уточнюється щодо внутрішньої діяльності ТНК за країнами-інвесторами. Ці дані дають загальне уявлення про філії під іноземним контролем за країною-інвестором у загальний сектор виробництва, загальний обсяг послуг і загальний бізнес. Загальна діяльність включає виробництво та бізнес-послуги, за винятком фінансів. Надані дані з Чеської Республіки з економічною змінною «вартість виробництва» в мільйонах чеських крон. Останні доступні дані за 2016 рік. Інформація про дані за замовчуванням підсумована в таблиці нижче.

Таблиця.2.1

Інформація про дані

Інформація про дані	
Декларація країни	Чеська Республіка
Рік	2016
Економічна змінна	Вартість виробництва
Одиниця	Мільйони чеських крон

Джерело: власне розповсюдження на основі бази діяльність ТНК

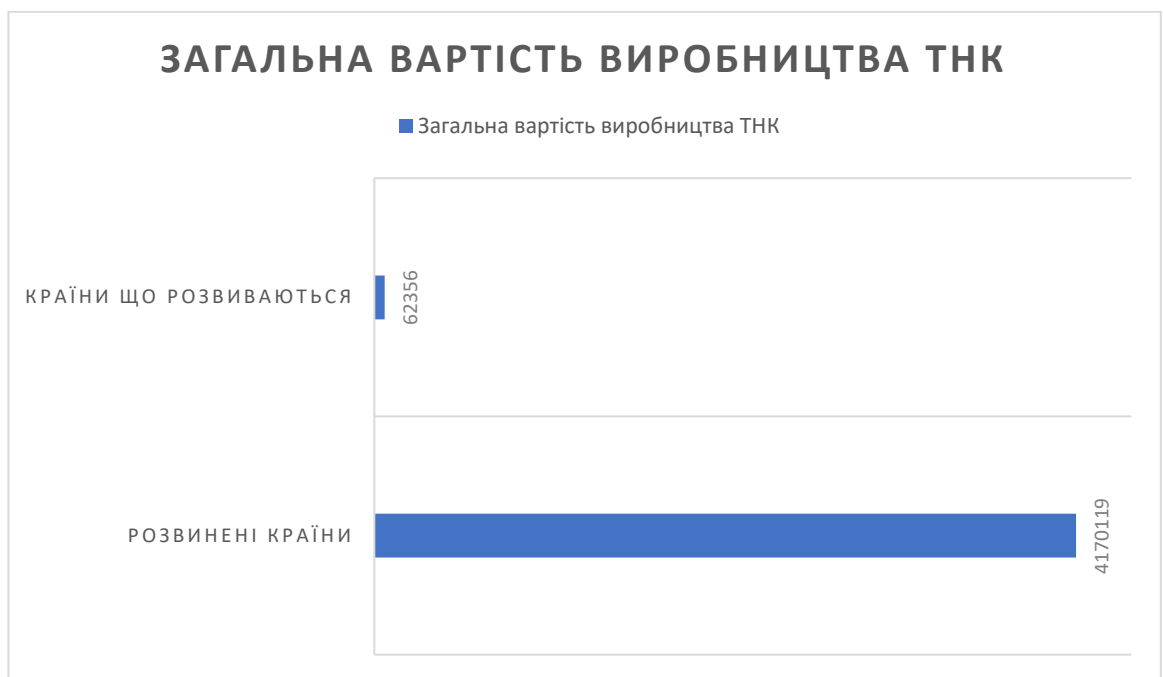

Рис.2.1. Загальна вартість виробництва ТНК

Джерело: власне розповсюдження на основі бази діяльність ТНК, 2016 р

Ця діаграма представляє інформацію про загальну діяльність ТНК. Країни-інвестори поділяються за ступенем розвитку. Було підраховано 44 розвинені країни та 20 країн, що розвиваються.

Вибір країн, що розвиваються, базується на індексі людського розвитку (ІЛР), який представляє національний розвиток і добробут країн. ІЛР охоплює три основні виміри людського розвитку: здоров'я, освіту та дохід. Індекс поділяє держави на 4 групи – дуже високий людський розвиток, високий людський

розвиток, середній людський розвиток і низький людський розвиток. Індикатор включав країни-партнери з усіх країн ООН, крім країн першої групи (країни з дуже високим рівнем людського розвитку зі значенням індексу людського розвитку вище 0,8).

Діаграма показує, що ТНК з розвинених країн виробляють значну вартість у 4 170 119 мільйонів чеських крон. У порівнянні з країнами, які розвиваються, з обсягом виробництва в 62 356 мільйонів чеських крон, вартість виробництва є незначною.

Рис.2.2. Найвища активність виробництва ТНК у розвинених країнах

Джерело: власне розповсюдження на основі бази діяльності ТНК, 2016 р

На цій діаграмі представлено п'ять найуспішніших розвинених країн із найвищою активністю виробництва ТНК. Головним лідером, очевидно, є Німеччина із загальною діяльністю 1 550 019 мільйонів чеських крон, яку можна розділити на сферу «Виробництво» з сумою 1 011 996 мільйонів чеських крон і сферу «Бізнес без фінансів» з кількістю 286 763 мільйонів чеських крон. Слідом за Німеччиною успішно інвестують розвинені країни США, Франція, Корея та Австрія.

Рис.2.3. Найвища активність виробництва ТНК у країнах, що розвиваються

Джерело: власне розповсюдження на основі бази діяльності ТНК, 2016 р

На цій діаграмі представлено п'ять найуспішніших країн, що розвиваються, з найвищою активністю виробництва ТНК. Провідною країною є Південна Африка із загальною активністю 22 284 мільйони чеських крон, за нею йде Індія із загальною активністю 20 365 мільйонів чеських крон. На відміну від розвинених країн, конкретні сфери діяльності країн, що розвиваються, не охоплені базою даних. Інші інвестуючі країни, що розвиваються, слідом за Південною Африкою та Індією, є Мексика, Бразилія та Україна.

Внутрішня діяльність (країна походження) ТНК за промисловими секторами

На цій діаграмі представлено вартість виробництва ТНК у 12 галузях промисловості з 2015 року. Головною галуззю є виробництво із загальною національною діяльністю 4 094 559 мільйонів чеських крон, за якою слідує бізнес-сектор послуг, за винятком фінансів, з 2 800 200 мільйонами чеських крон. Оптова та роздрібна торгівля на третьому місці з 892 776 мільйонами чеських

крон. Інші активні галузі: Будівництво, Транспортування та зберігання, Професійна науково-технічна діяльність.

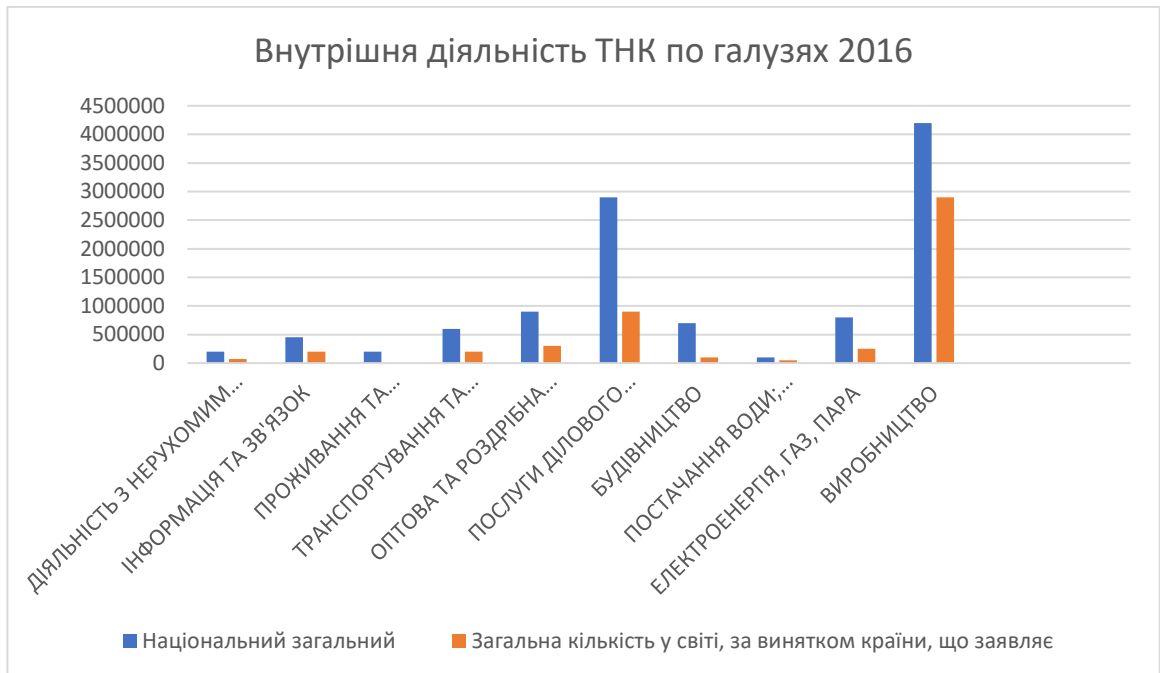

Рис.2.4. Внутрішня діяльність ТНК у 2016 році за галузями

Джерело: власне розповсюдження на основі бази діяльність ТНК, 2016 р

На цій діаграмі представлено вартість виробництва ТНК у 12 галузях за 2016 рік. Ситуація цього року була дуже схожою на попередній. На передову галузь знову вийшла обробна промисловість із загальною національною діяльністю в 4 134 229 мільйонів чеських крон, за якою йде бізнес-сектор послуг, за винятком фінансів, з 2 918 453 мільйонами чеських крон. Оптова та роздрібна торгівля на третьому місці з 923 754 мільйонами чеських крон. Інші активні галузі: електроенергетика, газ і пара, будівництво, транспорт і зберігання.

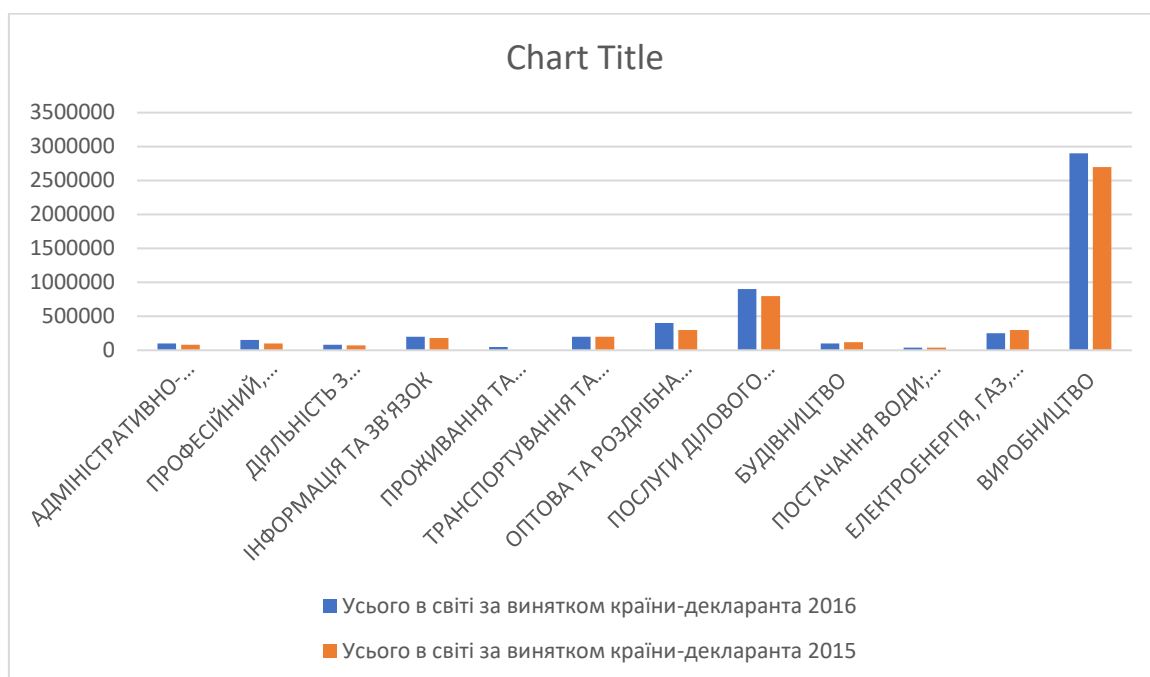

Рис.2.5. Виробнича вартість ТНК за галузями промисловості

Джерело: власне розповсюдження на основі бази діяльність ТНК, 2016 р

На цьому рис показано порівняння загальної світової активності виробництва ТНК за галузями промисловості, за винятком країни-декларанта – Чеської Республіки, у 2015 та 2016 роках. Ситуації в обидва роки досить схожі. Нездоланною галуззю є виробництво із загальною вартістю виробництва ТНК у 2 887 926 мільйонів чеських крон у 2016 році, що трохи більше, ніж у попередньому році. Такі ж умови є в промисловості бізнес-сектору, за винятком фінансів та оптової та роздрібною торгівлі.

Зовнішня діяльність (місцезнаходження) ТНК за країною або місцезнаходженням

Наведені нижче графіки базуються на базі даних діяльність ТНК, яка була представлена в попередніх розділах. У цьому випадку статистика вказується щодо зовнішньої діяльності ТНК за країною або місцем розташування. Ці дані дають загальне уявлення про діяльність філіалів, розташованих за кордоном, у розрізі приймаючих країн у загальному секторі виробництва, загальному обсязі

послуг і загальному бізнесі. Надані дані з Чеської Республіки з економічною змінною «оборот» у мільйонах чеських крон. Останні доступні дані за 2016 рік.

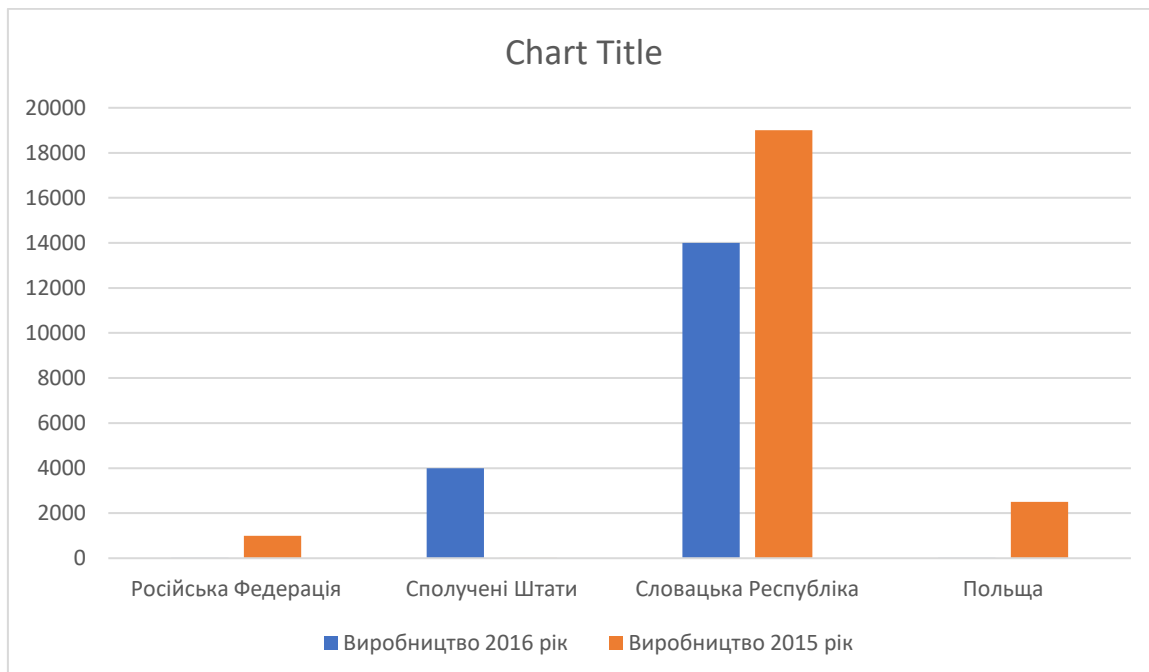

Рис.2.6. Виробничий оборот ТНК за країнами

Джерело: власне розповсюдження на основі бази діяльність ТНК, 2016 р

На цьому графіку представлено 4 країни з найвищим оборотом ТНК у промисловості. Головним лідером, очевидно, є Словацька Республіка з оборотом 192 35 мільйонів чеських крон у 2015 році та оборотом 13 111 мільйонів чеських крон у 2016 році. Польща та Росія є іншими країнами, які мали частку виробничого обороту у 2015 році. У 2016 році, Сполучені Штати також сприяють збільшенню обороту виробництва.

Рис.2.7. Оборот послуг ТНК за країнами

На цьому графіку представлено країни з найвищим оборотом ТНК у сфері послуг. Головним лідером, очевидно, є Німеччина з оборотом 36 505 мільйонів чеських крон у 2015 році та оборотом 32 764 мільйони чеських крон у 2016 році. Польща, Угорщина та Росія є країнами, які мали частку в обороті послуг у 2015 році. Серед Німеччина, Угорщина, Нідерланди, Польща, Словаччина, Велика Британія та Сполучені Штати також внесли свій внесок у зростання обороту послуг.

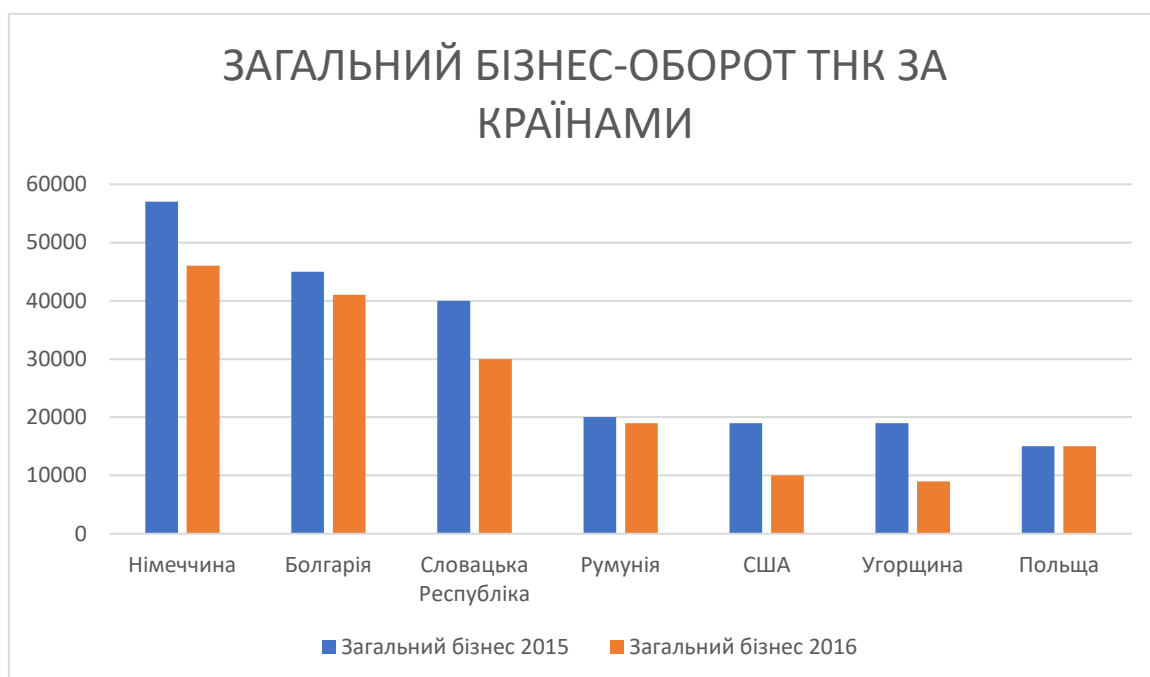

Рис.2.8. Загальний бізнес-оборот тнк за країнами

На цьому графіку представлено країни з найвищим оборотом ТНК у загальному бізнесі. Країною-лідером знову є Німеччина з оборотом 54 701 мільйон чеських крон у 2015 році та оборотом 46 509 мільйонів чеських крон у 2016 році, за нею йде Болгарія з оборотом 44 003 мільйони чеських крон у 2015 році та оборотом 38 131 мільйон чеських крон у 2016 році. Словаччина, Румунія, Америка, Угорщина та Польща та Сполучені Штати також сприяли збільшенню обороту послуг.

2.2. Тенденції інтернаціоналізації найбільших ТНК

Структура списку 100 провідних ТНК світу помітно змінилася за останні п'ять років. Важливу тенденцію можна помітити у видобувних підприємствах і торгових корпораціях, які постійно залишають рейтинг. З іншого боку, кількість цифрових компаній у рейтингу зростає. У 2017 році список 100 найкращих ТНК світу охоплював 7 телекомунікаційних і 15 технологічних корпорацій, чия присутність у рейтингу зросла більш ніж удвічі з 2012 року (World investment report, 2018). На малюнку нижче наведено огляд еволюції ТНК ІКТ у рейтингу 100 найкращих МНК ЮНКТАД протягом 2010–2017 років (кількість компаній і частка активів і доходів).

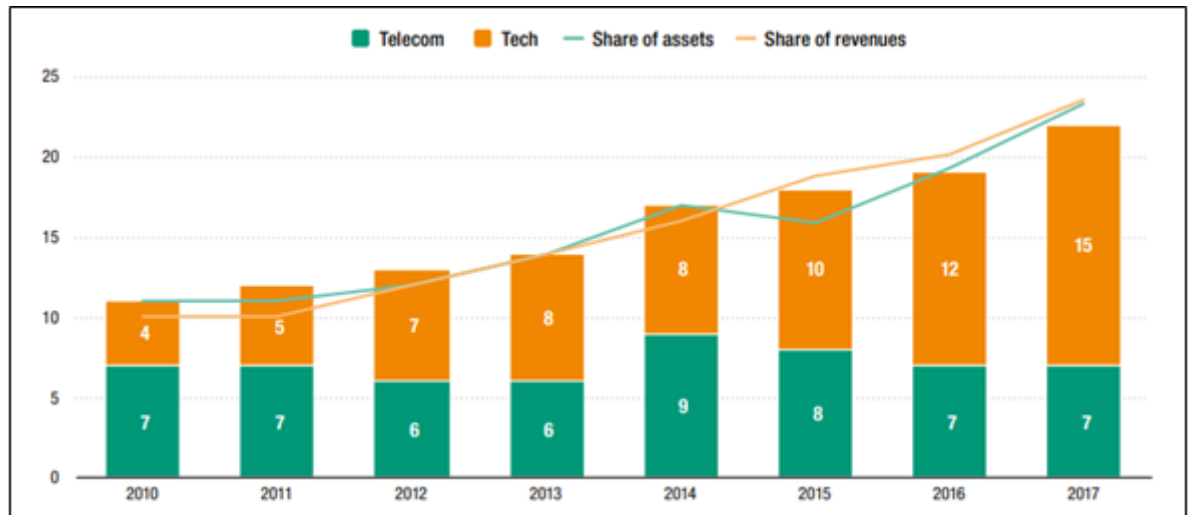

Рис.2.9. Еволюція ТНК ІКТ у рейтингу 100 найкращих МНК ЮНКТАД, 2010–2017 рр.

Джерело: World Investment report, 2018

Незважаючи на те, що статистика інтернаціоналізації в 2017 році залишилася незмінною, провідні ТНК значно розширили свою діяльність по всьому світу. Зростання активів і продажів на 8% відбулося в основному завдяки процесу мегаугод практично у всіх сферах бізнесу. Крім того, технологічна та автомобільна промисловість також розширили та диверсифікували свою міжнародну діяльність. ТНК, що представляють автомобільну галузь, збільшують свої активи в середньому від 10 до 20% внаслідок великих інвестицій у відділ досліджень і розробок і після виробництва нових товарів (Звіт про світові інвестиції, 2018).

У таблиці нижче представлено склад 100 найкращих глобальних ТНК за галузями економіки та національною економікою протягом 2012–2017 років (кількість корпорацій).

Industry	2012	2017	Economy	2012	2017
Mining, petroleum and refining	19	13	United States	24	20
Automotive and aircraft	13	13	United Kingdom	17	14
Pharmaceuticals	10	12	France	13	12
Utilities	10	9	Germany	9	11
Wholesale and retail trade	10	6	Japan	9	11
Food, beverages and tobacco	9	8	Switzerland	6	5
Tech	7	15	Ireland	..	4
Telecom	6	7	Other developed economies	22	23
Other industry	12	13	Developing economies	7	8
Other services	4	4	China	3	4
Total	100	100		100	100

Рис.2.10. Склад 100 найкращих світових ТНК за галузями економіки та національною економікою, 2012–2017 рр.

Джерело: World Investment report, 2018

2018 рік представив сім нових корпорацій, які опинилися в списку 100 найкращих ТНК. З яких три корпорації мають штаб-квартири в розвинених країнах, а чотири корпорації походять із країн, що розвиваються. Три з них походять з Китаю, а саме Chem China, State Grid і China MinMetals. Четвертий – Tata Motors з Індії. Крім того, загальний ступінь інтерналізації знизився в 2018 році в основному через китайські входи та різні злиття. Переважає тенденція до розширення діяльності технологічної та автомобільної промисловості за кордоном (Звіт про світові інвестиції, 2019).

Міжнародна діяльність і проекти зростають у різних галузях у 2019 році. Найбільші ТНК, які інвестують у міжнародні проекти в розвинутих економіках, походять зі Сполучених Штатів (15% усіх іноземних інвесторів), Великобританії (12%) та Німеччини (8%). Для порівняння, ТНК, які найбільше інвестують у проекти в економіках, що розвиваються, є з Іспанії (12%), Сполучених Штатів (9%) і Китаю (8%) (Звіт про світові інвестиції, 2020).

Показники інтернаціоналізації 100 провідних ТНК у 2019 році зафіксували зниження темпів у секторі важкої промисловості. З іншого боку, у сфері технологій і телекомунікацій повідомили про зростання цифр. Фармацевтичні

корпорації також отримали вищі показники. Яскравим прикладом тому є корпорація GlaxoSmithKline зі штаб-квартирою у Великій Британії, яка посіла 27 позицію в рейтингу за підсумками підписаних контрактів у 2018 році (World Investment report, 2020).

У 2019 році корпорації зі Сполучених Штатів з таким успіхом розширили свою зовнішню діяльність за кордоном. Наприклад, Amazon.com вийшов на кілька нових ринків, а Coca-Cola розширила сферу своїх виробничих операцій в Африці. Крім того, новітні ТНК у топ-100 рейтингу охоплюють також будівельну компанію Vinci зі штаб-квартирою у Франції, золотодобувну компанію Barrick Gold, що родом з Канади, і материнську корпорацію компанії з виробництва комп'ютерів Lenovo, Legend Holdings, розташовану в Китаї (Звіт про світові інвестиції, 2020).

Одним з важливих показників, який слід згадати при характеристиці ТНК, є індекс транснаціональності (TNI), який охоплює відносні частки закордонних активів корпорації, продажів і працівників. У 2019 році середній TNI топ-100 залишився незмінним. Цей показник коливався в останнє десятиліття близько 65%. TNI залишився незмінним частково через нову структуру списку з новими корпораціями ринків, що розвиваються, починаючи з нижчих рівнів інтернаціоналізації (Звіт про світові інвестиції, 2020).

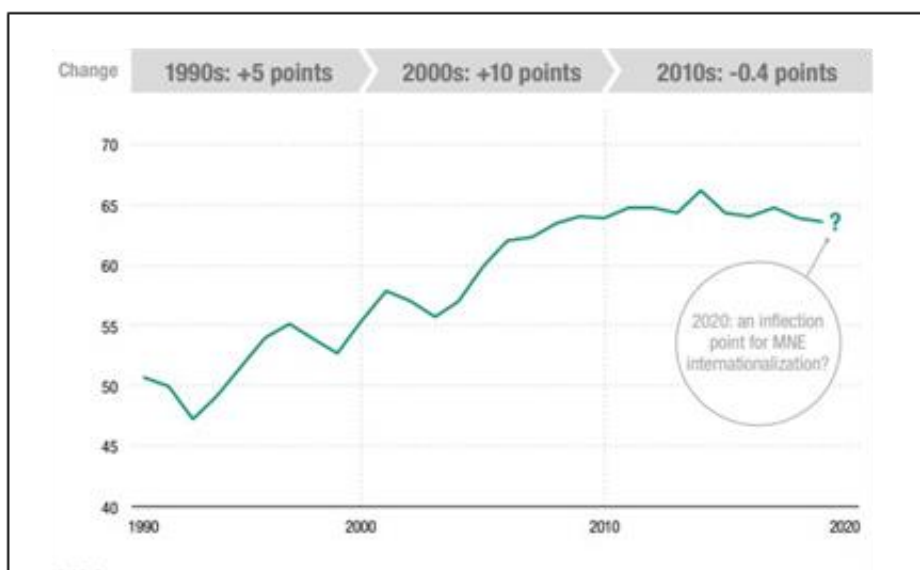

Рис.2.11. Індекс транснаціональності 100 провідних світових ТНК за десятиліттями

Джерело: World Investment Report, UNCTAD, 2020

Найновіші дані про рівень інтернаціоналізації корпорацій із країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою походять з 2018 року. Країни, що розвиваються, і країни з перехідною економікою повідомили про більшу кількість іноземних активів, що було спричинено групою китайських і корейських компаній, які переважно працюють у технологічній галузі та зростають. продажів із загальним зростанням темпів на 2 %. Що стосується телекомунікаційного сектору, компанією, яку варто згадати, є, безперечно, китайська Huawei, яка потроїла свої закордонні активи протягом 2018 року. Технологічна галузь також була достатньою. Наприклад, китайські компанії Tencent і Legend збільшили свої іноземні активи вдвічі, а LG Electronics, що базується в Республіці Корея, потроїла свої необоротні активи в Північній Америці та Європі.

На рейтинг ТНК із країн, що розвиваються, та з перехідною економікою вплинула частково значна присутність китайських державних МНК (SO-MNE). Китайські компанії посіли 44 позицію в рейтингу з SO-MNEs, зосередженими у видобувній, комунальній та металургійній промисловості (Звіт про світові інвестиції, 2020).

Крім того, на топ-100 також вплинула пандемія COVID-19. Багато корпорацій постраждали від збоїв у ланцюзі поставок і стикаються з різними незручностями. Тоді всі корпорації зафіксували падіння світового попиту. Найменш негативно постраждали фармацевтичний та технологічний сектори. Крім того, корпорації Takeda Pharma, NTT і Microsoft, які належать до галузей, які найменше негативно постраждали, фактично збільшують свої прибутки під час пандемії. Навпаки, найбільше вірус вплинув на видобувну та автомобільну

промисловість, включаючи деякі з провідних автомобільних компаній, таких як Ford, Honda, Nissan Motor і Hitachi (Звіт про світові інвестиції, 2020).

У таблиці нижче представлено 30 поточних найбільших компаній світу з 2021 року (Forbes, 2021). Рейтинг, складений Forbes, враховував 4 змінні: продажі, прибуток, активи та ринкову вартість. Як видно, майже половина корпорацій заснована в Сполучених Штатах. Друге місце в рейтингу зайняла найбільша американська компанія JPMorgan Chase, холдинг фінансових послуг зі штаб-квартирою в Нью-Йорку та зареєстрованою в Делававі. Інші американські корпорації, які потрапили до першої тридцятки: Berkshire Hathaway, Apple, Bank of America, Amazon, Alphabet, Microsoft, Citigroup, Walmart, Wells Fargo, Verizon Communications, UnitedHealth Group, Comcast і Goldman Sachs Group. Другою найбільш згадуваною країною походження є Китай із 9 корпораціями, які потрапили до першої тридцятки, а саме ICBC, China Construction Bank, Ping An Insurance Group, Agricultural Bank, Bank of China, China Merchants Bank, Alibaba Group, Postal Savings Bank of China та Tencent Holdings. Саудівська Аравія, Південна Корея, Японія, Німеччина та Франція мають принаймні одну корпорацію в першій тридцятці, яка їх представляє.

Таблиця.2.2

30 найбільших компаній світу з 2021 року

Rank	Назва	Країна походження	Продажі	Прибуток	Активи	Ринкова вартість
1	ICBC	Китай	\$190.5 млрд	\$45.8 млрд	\$4,914.7 млрд	\$249.5 млрд
2	JPMorgan Chase	США	\$136.2 млрд	\$40.4 млрд	\$3,689.3 млрд	\$464.8 млрд
3	Berkshire Hathaway	США	\$245.5 млрд	\$42.5 млрд	\$873.7 млрд	\$624.4 млрд
4	China Construction Bank	Китай	\$173.5 млрд	\$39.3 млрд	\$4,301.7 млрд	\$210.4 млрдмлрд

5	Saudi Aramco	Саудівська Аравія	\$229.7 млрд	\$49.3 млрд	\$510.3 млрд	\$1,897.2 млрд
6	Apple	США	\$294 млрд	\$63.9 млрд	\$354.1 млрд	\$2,252.3 млрд
7	Bank of America	США	\$98.8 млрд	\$17.9 млрд	\$2,832.2 млрд	\$336.3 млрд
8	Ping An Insurance Group	Китай	\$169.1 млрд	\$20.8 млрд	\$1,453.8 млрд	\$211.2 млрд
9	Agricultural Bank	Китай	\$153.9 млрд	\$31.3 млрд	\$4,159.9 млрд	\$140.1 млрд
10	Amazon	США	\$386.1 млрд	\$21.3 млрд	\$321.2 млрд	\$1,711.8 млрд
11	Samsung	Південна Корея	\$200.7 млрд	\$22.1 млрд	\$348.2 млрд	\$510.5 млрд
12	Toyota Motor	Японія	\$249.4 млрд	\$14.3 млрд	\$561.9 млрд	\$219.2 млрд
13	Alphabet	США	\$182.4 млрд	\$40.3 млрд	\$319.6 млрд	\$1,538.9 млрд
14	Bank of China	Китай	\$134 млрд	\$27.9 млрд	\$3,731.4 млрд	\$116.7 млрд
15	Microsoft	США	\$153.3 млрд	\$51.3 млрд	\$304.1 млрд	\$1,966.6 млрд
16	Citigroup	США	\$84.4 млрд	\$17.1 млрд	\$2,314.3 млрд	\$151.2 млрд
17	Volkswagen Group	Німеччина	\$254.1 млрд	\$9.5 млрд	\$646.4 млрд	\$147.2 млрд
18	Walmart	США	\$559.2 млрд	\$13.5 млрд	\$252.5 млрд	\$396.1 млрд
19	Wells Fargo	США	\$85.9 млрд	\$7.4 млрд	\$1,959.5 млрд	\$181.5 млрд
20	Verizon Communications	США	\$128.3 млрд	\$17.8 млрд	\$316.5 млрд	\$241.3 млрд
21	United Health Group	США	\$262.9 млрд	\$16.9 млрд	\$205.2 млрд	\$369.6 млрд
22	China Merchants Bank	Китай	\$60.4 млрд	\$14.1 млрд	\$1,278.5 млрд	\$192.8 млрд

23	Alibaba Group	Китай	\$93.8 млрд	\$23.3 млрд	\$250.1 млрд	\$657.5 млрд
24	Allianz	Німеччина	\$129.9 млрд	\$7.8 млрд	\$1,357.5 млрд	\$108 млрд
25	Comcast	США	\$103.6 млрд	\$10.5 млрд	\$273.9 млрд	\$252.4 млрд
26	Goldman Sachs Group	США	\$61.8 млрд	\$15.1 млрд	\$1,302 млрд	\$116.5 млрд
27	Softbank	Японія	\$70.3 млрд	\$14.9 млрд	\$366.7 млрд	\$163.1 млрд
28	Postal Savings Bank of China	Китай	\$67.2 млрд	\$9.3 млрд	\$1,736.2 млрд	\$112.4 млрд
29	Tencent Holdings	Китай	\$70 млрд	\$23.3 млрд	\$203.9 млрд	\$773.8 млрд
30	BNP Paribas	Франція	\$1027 млрд	\$7.6 млрд	\$3,044.8 млрд	\$79.1 млрд

Variable	100 largest MNEs, global					100 largest MNEs from developing and transition economies		
	2017*	2018*	2018-2017 Change (%)	2019*	2018-2019 Change (%)	2017*	2018	Change (%)
Assets (billions of dollars)								
Foreign	9 139	9 335	2.1	9 535	2.1	2 434	2 581	6.1
Domestic	6 625	6 710	1.3	6 819	1.6	5 726	5 430	-5.2
Total	15 763	16 045	1.8	16 354	1.9	8 160	8 011	-1.8
Foreign as share of total (%)	58	58	0.2	58	0.2	30	32	2.4
Sales (billions of dollars)								
Foreign	5 366	5 916	10.3	5 796	-2.0	2 224	2 559	15.1
Domestic	3 539	3 919	10.8	3 870	-1.3	2 576	2 751	6.8
Total	8 904	9 836	10.5	9 666	-1.7	4 800	5 311	10.6
Foreign as share of total (%)	60	60	-0.1	60	-0.3	46	48	1.9
Employment (thousands)								
Foreign	9 750	9 604	-1.5	9 466	-1.4	4 691	4 693	5.8
Domestic	9 536	8 548	-10.4	9 049	5.9	9 118	9 248	1.4
Total	19 286	18 152	-5.9	18 515	2.0	13 808	14 211	2.9
Foreign as share of total (%)	51	53	2.4	51	-3.4	34	35	1.0

Рис.2.12. Вибрані змінні 100 найбільших ТНК

Джерело: Звіт про світові інвестиції, ЮНКТАД, 2021 р

У цій таблиці наведено статистику інтернаціоналізації 100 найбільших нефінансових ТНК у всьому світі та з країн, що розвиваються, і з перехідною

економікою. Активи та обсяг продажів вимірюються мільярдами доларів, а кількість працівників – тисячами.

У 2019 році на 100 найбільших корпорацій у світі припадало 16 354 мільярдів доларів загальних активів, поділених на іноземні активи в 9 535 мільярдів доларів і внутрішні активи в 6 819 мільярдів доларів у 2019 році. Загальна сума активів у 2019 році була вищою в порівняно з роками раніше, і в той же час ці цифри вказують на загальну іноземну частку 58 %.

З іншого боку, 100 найбільших корпорацій з країн, що розвиваються, і з перехідною економікою повідомили про 32% загальної іноземної частки з сумою 8 011 мільярдів доларів у загальних активах у 2018 році. Це на диво майже на 150 мільярдів доларів менше, ніж у попередньому році. Однак загальний рівень інтернаціоналізації цих корпорацій, що виникли в країнах, що розвиваються, і з перехідною економікою зріс майже на 2%, причому найшвидше зростали іноземні активи та продажі. Збільшення іноземних активів в основному було спричинене різними технологічними корпораціями з Китаю та Кореї, а саме Huawei, технологічними групами Tencent і Legend і LG Electronics (Республіка Корея) (Звіт про світові інвестиції, 2020).

Значне зростання загального обсягу продажів на 511 мільярдів доларів було зафіксовано найбільшими корпораціями з країн, що розвиваються, і з перехідною економікою протягом 2018 року. Загальний обсяг продажів порівняно з попереднім, 2017 роком, становив 4 800 мільярдів доларів із продажами за кордоном 2 224 мільярдів доларів, а внутрішній продаж 2 576 мільярдів доларів.

Загальна статистика продажів 100 найбільших корпорацій у всьому світі показує зниження на 170 мільярдів доларів, із зовнішніми втратами на 120 мільярдів доларів і внутрішніми втратами на 50 мільярдів доларів у 2019 році порівняно з цифрами 2020 року. Втрата була спричинена зменшенням кількості технологічних та цифрових корпорацій у списку топ-100. За два роки кількість

технологічних та цифрових корпорацій впала з 17 до 13. Більш того, ця ситуація зберігається, оскільки величезні технологічні корпорації інвестували в нові стартапи або дотримувались стратегії вертикальної інтеграції, займаючись створенням контенту для своїх платформ.

У 2019 році в 100 найбільших корпораціях з усього світу працювало 9 466 тисяч іноземців, що на 138 тисяч менше, ніж у 2018 році, і на 284 тисячі менше, ніж у 2017 році. Внутрішня зайнятість становила 9 049 тисяч осіб, що це більш ніж на 500 тисяч більше порівняно з 2018 роком, але менше на 487 тисяч порівняно з 2017 роком.

З іншого боку, як видно з малюнка, кількість зайнятих у 100 найбільших корпораціях із країн, що розвиваються, та з перехідною економікою зростала протягом останніх років. Загальна іноземна частка становила 34% у 2017 році та 35% у 2018 році.

2.3. Аналіз вплив тнк на економічне зростання Монголії

Область дослідження тут включає транснаціональні корпорації в Монголії. Монголія - слаборозвинена країна, розташована в центрі Азії. Країна має складну систему та сприятливе середовище для іноземних інвесторів у первинному, вторинному та третинному секторах. Середнє населення країни становить понад 3 мільйони осіб, а дохід на душу населення становить 1400 доларів США на 2022 рік. Вона має високий рівень різниці в доходах і багатстві між багатими та бідними її громадянами. Сектором економіки, що розвивається, є третинний сектор із понад 51% ВВП країни у 2022 році. Привітність транснаціональних компаній сприяла зростанню річного ВВП більш ніж на 50%. За статистикою МВФ у 2022 році банківський сектор Монголії склав близько 27% ВВП країни (Стаббс та ін, 2022).

Монголія складається з кількох транснаціональних компаній, які працюють у первинному, вторинному та третинному секторах. Приклади деяких транснаціональних компаній у Монголії включають: Coca-Cola, Erdenet Mining

Corporation, Khaan Bank, Erdenes Tavan Tolgoi LLC, Oyu Tolgoi LLC, Trade and Development Bank – це лише деякі з них. Коротше кажучи, враховуючи всі приватні підприємства, багатонаціональні корпорації забезпечують понад 65% ВВП країни в Монголії.

Завдяки цим корпораціям відбувається покращення соціального забезпечення громадян Монголії. Це можна побачити через рівень і зобов'язання корпоративної соціальної відповідальності перед економікою. Покращена освіта завдяки стипендіям і фінансовій допомозі, яку пропонують ці корпорації.

У цьому дослідженні використовується метод розподіленої авторегресії (ARDL), щоб визначити зв'язок цих транснаціональних корпорацій з економічним зростанням Монголії, використовуючи дані часових рядів з 1990 по 2020 рр. Дані, наведені в цій роботі, були отримані зі статистики Світового банку. У моделі дослідник використовував індикатор економічного розвитку як залежну змінну, яка була охоплена за допомогою використання темпів зростання ВВП як проксі. Крім того, незалежними змінними були безробіття, корпоративна соціальна відповідальність, конкуренція між транснаціональними корпораціями. Змінний рівень безробіття буде охоплено шляхом перегляду рівня безробіття в Монголії протягом багатьох років. Конкуренцію між транснаціональними корпораціями можна визначити, дивлячись на чистий імпорт та експорт. Корпоративна соціальна відповідальність буде відображена шляхом аналізу споживання питної води на домогосподарство в Монголії.

Технічні характеристики моделі

Дослідник використовував багатоблокову спрямовану модель. Модель має рівняння, подане як $Y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 + a_nx_n + \dots + u$. Це рівняння покликане підтвердити, що на залежну змінну Y впливає більше ніж одна незалежна змінна. Таким чином, значення Y може збільшуватися або зменшуватися залежно від зміни впливу x . Модель сформульована таким чином,

що незалежні змінні мають нульову кореляцію між собою, але мають зв'язок із залежною змінною (Y). Таким чином, $Cov(x_1x_2) = 0$

$$EG = f(MC, COM, UEM, CRS) \quad (1)$$

Отже, економетричний вираз наведеного вище рівняння можна розбити, як показано нижче

$$EG = \beta_0 + \beta_1 MC + \beta_2 COM + \beta_3 UEM + \beta_4 CRS + \mu \quad (2)$$

Де,

EG = економічне зростання

MC = транснаціональні корпорації

COM = Конкуренція

UEM = Безробіття

CSR = Корпоративна соціальна відповідальність μ = Термін помилки.

$\beta_0 \neq 0$, це постійний член. Для кожного даного моменту має існувати змінна, яка впливає на рівень економічного зростання.

$\beta_1 > 0$ Транснаціональні корпорації негативно вплинуть на рівень економічного зростання

$\beta_2 > 0$, сприятливий рівень конкуренції підвищить рівень економічного зростання в економіці

$\beta_3 > 0$, Збільшення безробіття транснаціональною корпорацією призведе до зниження економічного зростання.

$\beta_4 > 0$, Корпоративна соціальна відповідальність транснаціональних корпорацій позитивно впливає на економічне зростання.

Дескриптивна статистика

Статистика передбачає огляд усіх змінних, що включає середнє значення, медіанне, максимальне та мінімальне значення. Крім того, огляд викиду. Стандартне відхилення було використано для вимірювання поширення даних. Потім було введено значення асиметрії, щоб перевірити форму дзвоноподібної кривої. Крім того, було визначено значення ймовірності даних.

Таблиця.2.3

Підсумки Дескриптивна статистика

	EG	UEM	COM	CSR
Середній	1094.735	5.483871	-1.887172	60.04977
Медіана	1063.082	4.400000	-2.446325	60.15876
Максимум	1542.621	8.060000	5.358982	60.60231
мінімум	626.7512	3.060000	-5.711664	59.35527
Станд. Роз.	315.7776	2.049861	3.082316	0.327042
Перекося	-0.092515	0.206826	0.556840	-0.660238
Куртоз	1.532478	1.198105	2.175210	2.615039
Жарке-Бера	2.825984	4.414829	2.480723	2.443643
Ймовірність	0.243414	0.109985	0.289280	0.294693
Сума	33936.79	170.0000	-58.50234	1861.543
Сума пл. Роз.	2991465.	126.0579	285.0202	3.208692
Спостереження	31	31	31	31

Джерело: розрахунок Eview 10, 2021

Для аналізу описової статистики в таблиці 2.3 вище були використані вихідні дані. Зібрані дані містили 31 спостереження для Монголії за 31 рік періоду з 1990 по 2020 рік. Економічне зростання (EG) за величиною ВВП, безробіття (UEM), конкуренції (COM) і корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) має свої реальна вартість зображена.

Економічне зростання, яке далі називається EG, має середнє значення 1094,735, а значення стандартного відхилення – 315,7776, а його найвищий показник становить 1542,621, а найнижчий – 626,7512. Це означає, що EG коливався протягом багатьох років дослідження.

Безробіття, яке далі згадується як UEM, має середнє значення 5,483871% зі значенням стандартної помилки 2,049861% у межах від 8,060000 як максимального значення до 3,060000 як мінімального значення UEM. Конкуренція, охоплена чистим експортом та імпортом, яка надалі згадується як SOM, має середнє значення -1,887172 % із значенням стандартної помилки 3,082316 % у діапазоні від 5,358982 як максимального значення до -5,711664 як мінімального значення SOM.

Корпоративна соціальна відповідальність, яка відноситься до KCB, має середнє значення 60,04977 зі стандартною похибкою 0,327042, що становить 60,60231 як найвище значення та 59,35527 як мінімальне значення як CRS.

Крім того, аналіз описової статистики показав, що всі UEM і SOM були позитивно зміщені, що пояснює те, що значення режиму найбільше зліва, де, оскільки EG і CRS були негативно зміщені, що означає, що його режим був у верхній частині праворуч від модель (від'ємна асиметрія).

Коефіцієнт ексцесу для EG, UEM, SOM і CRS був нижчим за 3000, показуючи, що вони платікуртичні та відносно нормального розподілу, що означає, що вони мають усе менше екстремальних викидів, ніж нормальний розподіл.

Загалом, це можна спостерігати з *jarque -bega* та статистики ймовірностей для всіх змінних. Тобто; EG, UEM, SOM і CRS мають нормальний розподіл, оскільки значення ймовірності вище 5%. Інформація для описової статистики, яка використовувалася, була використана з необробленими даними, а не з перетвореними даними.

Кореляційна статистика

Кореляційна матриця була побудована для того, щоб отримати відповідність між різними змінними. Це можна побачити з наведених нижче даних.

Таблиця 2.4

Кореляційна матриця

Змінні значення	EG	UEM	COM	CSR
EG	1.000000			
UEM	-0.861576	1.000000		
COM	-0.667782	0.799202	1.000000	
CSR	0.557394	-0.570974	-0.536453	1.000000

Джерело: обчислення Eview 10, 2021 рік

Таблиця 2.4 показує, що безробіття (UEM) і конкуренція (COM) негативно корелюють з економічним зростанням, представленим EG, тоді як корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) демонструє позитивну кореляцію на EG. Коли дані коефіцієнти менші за 0,5 (-0,5), це описується як слабка кореляція на прикладі випадку CRS, коли він знаходиться між 0,5 (-0,5) і 0,8 (-0,8). Це кваліфікується як помірна кореляція, така як безробіття (UEM) і конкуренція (COM), також якщо значення вище 0,8 (-0,8), вказує на сильну мультиколінеарність. Використовуючи дані для встановлення кореляції в таблиці 2.4, ми можемо зробити висновок про відсутність сильної мультиколінеарності, оскільки коефіцієнти кореляції представляли лише сценарій слабкої та помірної для всіх досліджуваних змінних.

Перевірка стаціонарності (одиничний корінь)

Таблиця 2.5

Тест на одиничний корінь розширеного тесту Дікі-Фуллера (ADF) і Філіпса-Перрона з трендом і без тренду

	Доповнений Дікі-Фуллер	Філіпс-Перрон

Змінні	Перехоплення		Перехоплення і Тренд		Змінні		Перехоплення	
	Рівень 1(0)	Перша відмінність 1(1)	Рівень 1(0)	Рівень 1(0)	Перша відмінність 1(1)	Перша відмінність 1(1)	Рівень 1(0)	Перша відмінність 1(1)
EG	-2.963972 (0.8182)	-2.967767(0.0000)*	EG	-2.963972 (0.8182)	-2.967767(0.0000)*	EG	-2.963972 (0.8182)	-2.967767(0.0000)*
UEM	-2.967767 (0.4340)	-2.971853 (0.0000)*	UEM	-2.967767 (0.4340)	-2.971853 (0.0000)*	UEM	-2.967767 (0.4340)	-2.971853 (0.0000)*
COM	-2.981038 (0.3747)	-2.981038 (0.0053)*	COM	-2.981038 (0.3747)	-2.981038 (0.0053)*	COM	-2.981038 (0.3747)	-2.981038 (0.0053)*
CRS	-2.963972 (0.2791)	-2.967767 (0.0010)*	CRS	-2.963972 (0.2791)	-2.967767 (0.0010)*	CRS	-2.963972 (0.2791)	-2.967767 (0.0010)*

Джерело: розрахунок Eview 10, 2021

Примітка * «i ** вказують на рівень значущості 1% і 5% відповідно»

Результати таблиці.2.5 використовують розширений метод Дікі-Фуллера (1979) з тестом Філіпса-Перона для оцінки властивостей стаціонарності щодо дисперсії. Результати показали, що всі змінні не стаціонарні для рівня під перехопленням з трендом і без нього. Жодна змінна не є стаціонарною на рівні, I(0) при перетині або перетині та тренді, тоді як усі є стаціонарними на першій різниці, I(1) при перетині з і без тренду. Проте всі змінні є стаціонарними на рівні 1% при перетині з трендом і без нього, за винятком UEM, який не досяг стаціонарності за допомогою перонів Філіпса в перетині, перехопленні та тренді. Для оцінки моделі буде використано підхід до коінтеграції авторегресійного розподілу (ARDL). Песаран, Шин і Сміт (1999) є тими, хто розробив метод коінтеграції ARDL. «Отже, коінтеграційні відносини можна перевірити за допомогою тестів меж» (Pesaran, Shin, & Smith, 2001).

Вибір довжини лаг

Таблиця.2.6

Критерії вибору порядку відставання VAR

Критерії вибору порядку відставання VAR						
Ендогенні змінні: EG UEM COM CSR						
Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	- 300.2971	NA	15284.7	20.9860	21.1746	21.0450
			0	1	0	7
1	- 200.7532	164.762	48.7530	15.2243	16.1673	15.5196
		3	8	6	2*	8
2	- 179.1250	29.8320	35.4937	14.8362	16.5335	15.3677
		3*	1*	1*	4	9*
Вказує порядок відставання, вибраний за критерієм						
LR: послідовна змінена статистика тесту LR (кожний тест на рівні 5%)						
FPE: Остаточна помилка прогнозу						
AIC: інформаційний критерій Akaike						
SC: Критерій інформації Шварца						
HQ: Критерій інформації Ханнана-Куїна						

Джерело: обчислення Eview 10, 2021 рік

З таблиці 2.6. Максимальний лаг, який використовується, становить 2, що визначається «інформаційним критерієм Алкайке (AIC), інформаційним критерієм Шварца (SIC) і критерієм Ханни-Квінна». Згідно з емпіричним правилом, найкращий лаг – це той, який має найменше значення. Дивлячись на таблиці 2.6, буде обрано інформаційний критерій Akaike, оскільки він має найнижче значення 14,83621.

Результат Bound Test

Перед оцінкою довгострокового коефіцієнта виконується межовий тест. Таблиця 2.7 підсумовує результати. На рівнях значущості 5% значення Ф-статистики становить 4,311404, що перевищує критичне значення. Він перевищує нижню межу з 2,79 на 5% рівні значущості, а також верхню межу з

3,67 на 5% рівні значущості. Зі згаданих раніше результатів, нульова гіпотеза про відсутність коінтеграції, таким чином, скасовується, маючи на увазі існування довгострокової коінтеграції між транснаціональною корпорацією та монгольським економічним зростанням.

Таблиця.2.7

Підсумок результатів тесту ARDL Bound

Ф-статистика		
4,311404**		
Критичне значення	Нижня границя	Верхня границя
Pesaran and Pesaran (1997) (Перехоплення без тенденції) K= 3	1(0)	1(1)
1% значний рівень	3.65	4.66
2.5% значний рівень	3.15	4.08
5% значний рівень	2.79	3.67
10% значний рівень	2.37	3.2

*Примітка ** вказує на значний рівень 5%*

Джерело: обчислення Eview 10, 2021 рік

Оскільки таблиця 2.7 передбачає довгострокову коінтеграцію між змінними, вплив багатонаціональної корпорації на економічне зростання Монголії буде визначено за допомогою тесту довгострокової оцінки, як показано в таблиці 2.8.

Розраховані довгострокові коефіцієнти з використанням підходу ARDL

Таблиця.2.8

Довгострокові коефіцієнти з використанням підходу ARDL

Залежна змінна: EG		
--------------------	--	--

Метод: ARDL				
Метод вибору моделі: інформаційний критерій Akaike (AIC)				
Динамічні регресори (2 лаги, автоматичні): UEM COM CSR				
Вибрана модель: ARDL(2, 0, 1, 2)				
Змінна	коефіцієнт	станд. Помилка	t-статистика	Ймовірність*
EG(-1)	0.198699	0.191568	1.037225	0.3120
EG(-2)	0.353832	0.161739	2.187672	0.0407
UEM	-63.27267	21.90284	-2.888789	0.0091
COM	-41.48792	18.66209	-2.223112	0.0379
COM(-1)	25.75952	15.58860	1.652459	0.1141
CSR	195.4087	130.9305	1.492462	0.1512
CSR(-1)	-61.00132	147.0735	-0.414768	0.6827
CSR(-2)	-146.0708	121.4420	-1.202803	0.2431
C	1486.269	6030.365	0.246464	0.8078
R-квадрат	0.927546	Середня залежна вар		1100.550
Скоригований R-квадрат	0.898564	S.D. залежна вар		325.8957
S.E. регресу	103.7945	Інформаційний критерій Akaike		12.37183
Сума в квадраті залишку	215465.9	критерій Шварца		12.79616
Імовірність журналу	-170.3915	Критер Ханнана-Куїна.		12.50472
F-статистика	32.00458	Статистика Дурбіна-Ватсона		2.534660
Можливість (F-статистика)	0.000000			

Джерело: Автор Конструкція

Примітки: «(1) 1% рівень = ***, 5% рівень = ** і 10% рівень значущості = *
Вказує на значущість усіх значень p за відповідним ступенем свободи».

Довгостроковий результат ARDL у таблиці 2.8 показує, що значення R-квадрат становить 0,927546, тоді як модифіковане значення R-квадрат становить 0,898564, забезпечуючи сценарій із незалежними змінними, що складають 92 відсотки загальної різниці в економічному зростанні Монголії. Це пояснює, що наша модель є розумною мірою відповідності. F-статистика (32,00458) показує загальну значущість моделі на рівні 1%, оскільки її значення ймовірності (0,000000) нижче критичного значення 0,05%, отже, ми можемо скасувати нульову гіпотезу.

Значення для Дублінської статистики Ватсона (2,534660) не перевищує прийнятну межу, що означає відсутність послідовної автокореляції. Максимальний лаг, який використовується, становить 2 і визначається інформаційним критерієм Алкайке (AIC), інформаційним критерієм Сваца (SIC) і критерієм Ханни-Квінна.

Відкладене значення зростання ВВП на душу населення також інтегроване в модель, як показано в таблиці 2.6, щоб зафіксувати стійкість і зворотний зв'язок з часом. Крім того, той факт, що залежна змінна з відставанням важлива в усіх моделях, означає, що ми можемо з упевненістю використовувати ARDL.

Безробіття (UEM) і конкуренція (COM) показали негативний і значний вплив на EG протягом тривалого періоду. Це означає, що 1% зростання безробіття (UEM) і 1% зростання конкуренції (COM) спричинить падіння реального EG на душу населення на 63% і 41% відповідно в поточному році. Конкуренція (COM) демонструє позитивний незначний зв'язок у першому відставанні. Це означає, що ефект або реакція конкуренції (COM) позитивно відчувається в економіці Монголії лише після другої затримки (2 роки), отже спричиняючи зростання EG на 25%. Результати збігаються з роботою Шумпетера (1942), яка стверджує, що коли розвиток відбувається природним шляхом без зовнішнього стимулу в каналах кругового потоку, це призводить до нової рівноваги, яка відхиляється від початкової рівноваги.

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) має позитивний і незначний вплив на економічне зростання Монголії в довгостроковій перспективі. Це означає, що збільшення корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) на 1% призведе до відповідного збільшення економічного зростання Монголії на 195% відповідно в поточному році, але демонструє негативний і незначний зв'язок у першому та другому відставанні в довгому періоді. бігати. Дослідження пов'язане з роботою Nicolae & Sabina (2010), яка була проведена щодо «розмірів і викликів соціальної відповідальності» з фокусом на тому, як компанії впливають на економічне зростання. це дослідження дійшло висновку, що програми соціальної відповідальності спрямовані на реальні соціальні потреби, створюючи таким чином соціальні переваги та, таким чином, сприяючи економічному зростанню.

Розраховані короткострокові коефіцієнти з використанням підходу ARDL.

Таблиця.2.9

Короткострокові коефіцієнти з використанням підходу ARDL

Регресія корекції помилок ARDL				
Залежна змінна: D(E3)				
Вибрана модель: ARDL(2, 0, 1, 2)				
Регресія ECM				
Змінна	Коефіцієнт	станд. Помилка	t-статистика	Ймовірність
D(COM)	-41.48792	13.17859	-3.148130	0.0051
D (CSR)	195.4087	96.98452	2.014844	0.0576
D(CSR(-1))	146.0708	93.62423	1.560181	0.1344
CointEq(-1)*	-0.447469	0.087979	-5.086101	0.0001
R-квадрат	0.563560	Середня залежна вар		18.06555
Скоригований R-квадрат	0.490820	С.Д. залежна вар		132.7847

С.Е. регресії	94.75096	Інформаційний критерій Акаїке	12.09597
Сума в квадраті залишку	215465.9	критерій Шварца	12.33171
Імовірність журналу	-170.3915	Критер Ханнана-Куїна.	12.16980
Статистика Дурбіна- Ватсона	2.534660		

Джерело: Автор Конструктивні

*Примітки: «(1) 1% рівень = ***, 5% рівень = ** і 10% рівень значущості = * (вказує на значущість усіх p-значень при відповідному ступені свободи)».*

Таблиця.2.9 показує короткостроковий зв'язок із моделлю ARDL у відставанні визначення для 2, 0, 1 та 2. Короткостроковий результат ЕСМ показує, що цінна конкуренція (СOM) має негативний і значний вплив на економічне зростання Монголії протягом короткої проміжок часу. Слід зазначити, що конкуренція в менш розвиненому світі, як Монголія, є витратою.

Тим часом корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) демонструє значний короткостроковий вплив на економічне зростання Монголії. Це означає, що збільшення корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) на 1% протягом короткострокового періоду призведе до відповідного зростання в ЕЗ Монголії на 195% відповідно.

Нарешті, швидкість повернення до рівноваги (ЕСМ (-1)), яка показує, що нестабільний рух у цінному році помилка рівноваги може бути скоригована протягом наступного негативно на рівні значущості 1%. Тому модель стабільна в довгостроковій перспективі. ЕСМ становить (-0,447469), що означає, що швидкість пристосування до довгострокової рівноваги становить приблизно 48% на рік із заданим набором детермінантів у довгостроковій перспективі.

Висновки до розділу 2

Дослідження проводиться з основною метою вивчення багатонаціональної корпорації та того, як її дії впливають на економічне зростання Монголії. У цьому документі наводиться загальний виклад цієї роботи та робиться акцент на обговоренні висновків, отриманих у другому розділі, гіпотеза за гіпотезою, а також у процесі виведення деяких висновків із вищезазначених результатів дослідницької роботи.

Внесок транснаціональної корпорації в економічне зростання рішуче обговорюється вченими з усього світу. Ця дискусія була спрямована на те, як транснаціональні корпорації можуть стимулювати економічне зростання країн-реципієнтів.

Це дослідження базувалося на чотирьох основних цілях, контекстуалізованих на рис.1.1, на основі яких гіпотези були перевірені на основі ВВП, який використовувався як проксі для економічного зростання та конкуренції, безробіття та корпоративної соціальної відповідальності як показників транснаціональних компаній. Відповідно до вищезазначених висновків і цілей обговорюються;

Багатонаціональна корпорація не впливає на короткострокове та довгострокове економічне зростання Монголії.

Висновки показали, що на основі тесту зв'язку при рівні значущості 5% значення F-статистики становить 4,311404. Він перевищує нижню межу зі значенням 2,79 при 5% рівні значущості, а також верхню межу, оцінену в 3,67 при 5% рівні значущості.

Результати показують, що нульова гіпотеза про відсутність коінтеграції анулюється, і що існує коінтеграція між багатонаціональною корпорацією та економічним розвитком Монголії протягом довгострокового періоду. Подібним чином, термін корекції помилок також показує, що зв'язок виходів між змінними протягом короткострокового періоду. Результати ЕСМ у короткостроковій перспективі вказують на те, що конкуренція вартості (СOM) має негативний і

значний вплив на економічне зростання Монголії в короткостроковій перспективі. Слід зазначити, що конкуренція в менш розвиненому світі, такому як Монголія, є витратою, цей короткостроковий ефект узгоджується з роботою Діня та інших (2019) про «прямі іноземні інвестиції та економічне зростання в короткостроковій та довгостроковій перспективах: з емпіричними даними з країн, що розвиваються».

Тим часом корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) демонструє значний і короткостроковий вплив на економічне зростання Монголії протягом короткострокового періоду. Це означає, що збільшення корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) на 1% протягом короткострокового періоду спричинить одночасне збільшення ЕЗ Монголії на 195% відповідно.

Ці короткострокові результати пов'язані з роботою Espigares & López, (2006) про «корпоративну соціальну відповідальність та економічне зростання».

Нарешті, швидкість пристосування до рівноваги (ЕСМ (-1)) ЕСМ становить (- 0,447469), що означає, що швидкість пристосування до довгострокової рівноваги становить приблизно 48% на рік із заданим набором детермінантів у довгостроковій перспективі.

Безробіття впливає на економічне зростання Монголії.

Результати показали, що безробіття (UEM) показало негативний і значний вплив на економічне зростання Монголії. Це означає, що зростання безробіття (UEM) на 1% спричинить падіння реального ЕЗ на душу населення на 63% відповідно в поточному році. Країна з високим рівнем безробіття, як Монголія, звичайно, нічого не додасть до свого зростання. Її часто називають сплячою економікою. Результати відповідають нашим попереднім очікуванням і роботі Шумпетера (1942) «теорія економічного розвитку та вплив впливу підприємництва на економічне зростання».

Конкуренція між транснаціональними корпораціями впливає на економічне зростання Монголії.

Результати конкуренції (СOM), отримані через імпорт та експорт, показали негативний і значний вплив на економічне зростання Монголії. Це означає, що зростання конкуренції (СOM) на 1% спричинить падіння реального ЕG на душу населення на 41% відповідно в поточному році. Конкуренція (СOM) демонструє позитивний незначний зв'язок у першому відставанні. Це означає, що ефект або реакція конкуренції (СOM) позитивно відчувається в економіці Монголії лише після другої затримки (2 роки), отже спричиняючи зростання ЕG на 25%. Результат відповідає висновкам Шумпетера (1942) «теорія економічного розвитку та вплив впливу підприємництва на економічне зростання».

ВИСНОВКИ

Ця дослідницька робота спрямована на вивчення виміряти їх ефективність за вибраними показниками з бази даних діяльність ТНК і впливу транснаціональної корпорації на економічне зростання Монголії. Виходячи з результатів емпіричного дослідження, зрозуміло, що багатонаціональні корпорації сприяють зростанню економіки Монголії з огляду на її соціальну відповідальність.

У першій частині дисертації представлено загальний огляд транснаціональних корпорацій із визначенням, історичними даними та найважливішими ефектами, включаючи прямі іноземні інвестиції, які є важливою складовою формування транснаціональних корпорацій. Ще один важливий аспект ТНК, який згадувався в роботі, – глобальна відповідальність. Останнім часом на всі компанії, особливо на транснаціональні корпорації, які працюють у міжнародному середовищі, чиниться великий тиск, щоб вони поводитися більш відповідально.

Друга частина дисертації вимірювала ТНК за даними з бази даних AMNE. Результати аналізу такі: Внутрішня діяльність ТНК за країнами-інвесторами показала, що ТНК з розвинених країн виробляють значну вартість у 4 170 119 мільйонів чеських крон. У порівнянні з країнами, що розвиваються, з обсягом виробництва в 62 356 мільйонів чеських крон, вартість виробництва є незначною. Розвиненою країною з найвищою активністю виробництва ТНК є Німеччина із загальною активністю 1 550 019 мільйонів чеських крон. Слідом за Німеччиною успішно інвестують розвинені країни США, Франція, Корея та Австрія. Що стосується країн, що розвиваються, то найвищу активність виробництва ТНК повідомила про Південну Африку із загальною активністю 22 284 мільйони чеських крон, за якою слідує Індія із загальною активністю 20 365 мільйонів чеських крон. Інші інвестуючі країни, що розвиваються, слідом за Південною Африкою та Індією, є Мексика, Бразилія та Україна.

Результати внутрішньої діяльності ТНК за галузями промисловості свідчать про те, що передовою галуззю є виробництво із загальною національною діяльністю в 4 134 229 мільйонів чеських крон, за якою слідує бізнес-сектор послуг, за винятком фінансів, з 2 918 453 мільйонами чеських крон. Оптова та роздрібна торгівля на третьому місці з 923 754 мільйонами чеських крон. Іншими активними галузями є електроенергетика, газ і пара, будівництво, транспорт і зберігання.

Щодо зовнішньої діяльності ТНК за країною або місцезнаходженням. Країною з найвищим оборотом ТНК у виробництві є Словацька Республіка з оборотом 13 111 мільйонів чеських крон у 2016 році. У 2016 році Сполучені Штати також зробили свій внесок у збільшення виробничого обороту. Країною з найвищим оборотом ТНК у сфері послуг є Німеччина з оборотом 32 764 мільйони чеських крон у 2016 році. Серед Німеччини Угорщина, Нідерланди, Польща, Словацька Республіка, Великобританія та Сполучені Штати також сприяли збільшенню послуг. товарообіг. Країною з найвищим оборотом ТНК у загальному бізнесі знову є Німеччина з оборотом 46 509 мільйонів чеських крон у 2016 році, за нею йде Болгарія з оборотом 38 131 мільйон чеських крон у 2016 році. Словацька Республіка, Румунія, Америка, Угорщина а Польща та США також сприяли збільшенню обороту послуг.

Останні дані за 2019 рік повідомляють про збільшення міжнародної діяльності та проектів у різних галузях. Найбільші ТНК, які інвестують у міжнародні проекти в розвинутих економіках, походять із США, Великобританії та Німеччини. Для порівняння, ТНК, які найбільше інвестують у проекти в економіках, що розвиваються, є з Іспанії, США та Китаю. Показники інтернаціоналізації 100 провідних ТНК у 2019 році зафіксували зниження темпів у секторі важкої промисловості. З іншого боку, у сфері технологій і телекомунікацій повідомили про зростання цифр.

У 2018 році країни, що розвиваються, і країни з перехідною економікою повідомили про більшу кількість іноземних активів, що було спричинено групою

китайських і корейських компаній, які переважно працюють у технологічній галузі та зростають продажі із загальним зростанням на 2%.

Безробіття та конкуренція негативно впливають на економічне зростання протягом довгострокового періоду. Завдяки таким результатам для досягнення економічного зростання транснаціональні підприємства є більшою перевагою для сприяння розвитку економіки. Місцевий розвиток також необхідний для залучення більшої кількості ТНК.

З цього приводу зусилля також мають бути спрямовані на поглиблення діяльності компаній, спрямованих на посилення їх діяльності з корпоративної соціальної відповідальності для розвитку економіки. Що стосується безробіття, уряд повинен створити більше можливостей для молоді в Монголії, організувавши семінар-практикум для розширення можливостей молоді. Уряд також має знизити податки, щоб стимулювати молодих підприємців до відкриття бізнесу. Цей жест призведе до зайнятості, а отже, зрештою, до економічного зростання Монголії. Політика та центральні контролюючі органи повинні створити сприятливу та доброзичливу атмосферу, щоб вітати транснаціональні організації через регіональний розвиток, створити довіру через дружні робочі стосунки, усунути структурні бар'єри та покращити управління, щоб спонукати іноземні компанії та окремих осіб інвестувати більше в країну.

Це очевидно, оскільки дохід і рух доходу, отримані через прямі інвестиції ТНК (через переказ капіталу та податкові надходження), набагато менш напружені, ніж фінансування з традиційних каналів, таких як МВФ, національні організації розвитку або некомерційні організації. Нарешті, уряд має заохочувати здорову конкуренцію між конкуруючими фірмами, заохочуючи перш за все вітчизняні галузі над іноземними через податки та накладаючи обмеження на іноземні компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ADB, 2018. Прогноз розвитку Азії 2018: Як технології впливають на робочі місця. Маніла: Азіатський банк розвитку. Доступно з: <https://www.adb.org/publications/asian-development-outlook-2018-how-technology-affects-jobs>
2. BBC, 2022. Вплив моделей світової торгівлі. BBC [онлайн]. 2022 [цит. 2022-05-30]. Доступно з: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/z3tttfr/revision/5>
3. БЕН-ДАВІД, Іцхак, 2020. Експорт забруднення: куди транснаціональні компанії виділяють CO2?. Принципи відповідального інвестування [онлайн]. 2020 [цит. 2022-05-30]. Доступно з: <https://www.unpri.org/pri-blog/exporting-pollution-where-do-multinational-firms-release-co2/5592.article>
4. Свонсон, А. (2016). Прямі іноземні інвестиції, корпоративна соціальна відповідальність і боротьба з бідністю: дані з африканських країн. Огляд досліджень бізнесу та фінансів, 7(2), 21-33.
5. БОННЕР, Р., СУХАРТОНО, М., 2006. Нова індонезійська катастрофа: рукотворна грязьова ванна, New York Times 6. 10. 2006, [онлайн], [цит. 20-04-2022]. Доступно з: <https://www.nytimes.com/2006/10/06/world/asia/06mud.html>
6. ЧАНГ, Дж.-Х., Г. РІНХАРТ і П. ХУЙН, 2016. АСЕАН у трансформації: текстиль, одяг і взуття: переосмислення майбутнього. Женева: Міжнародна організація праці (МОП), Бюро з питань діяльності роботодавців. Доступно з: https://www.ilo.org/actemp/publications/WCMS_579560/lang--en/index.htm
7. BROWN, Drusilla & DEARDORRF, Alan & STERN, Robert, 2003. Вплив багатонаціонального виробництва на заробітну плату та умови праці в країнах, що розвиваються. Доступний з:
8. https://www.researchgate.net/publication/5197641_The_Effects_of_Multinational_Production_on_Wages_and_Working_Conditions_in_Developing_Countries

9. Бенсон Дарем, Дж. (2004). Здатність до поглинання та вплив прямих іноземних інвестицій та іноземних портфельних інвестицій в акціонерний капітал на економіку зростання. *European Economic Review*, 48(2), 285–306. Доступний з: [https://doi.org/10.1016/S0014-2921\(02\)00264-7](https://doi.org/10.1016/S0014-2921(02)00264-7).
10. Дінь, Т. Т.-Х., Во, Д. Х., Во, А., і Нгуєн, Т. К. (2019). Прямі іноземні інвестиції та економічне зростання в короткостроковій і довгостроковій перспективах: емпіричні дані з країн, що розвиваються. *Журнал управління ризиками та фінансами*, 12(4), 176. MDPI AG. Отримано з: <http://dx.doi.org/10.3390/jrfm12040176>
11. Don, H., R. Kemp, and J. V. Sinderen (2008), “Measuring the Economic Effects of Competition Law Enforcement”, *De Economist*, 156(4), 341-348
12. Doojav, G-O & Kalirajan, K 2016, ‘Interest rate pass-through in Mongolia’, *The Developing Economies*, vol. 54, pp. 271–291.
Luvsannyam, D 2004. Lagged effect of monetary policy on inflation, *Bank of Mongolia Research Series*, vol. 2005, pp. 54-63
13.
Christiano, LJ, Eichenbaum, M & Evans, CL 2005, ‘Nominal rigidities and the dynamic effects of a shock to monetary policy’, *Journal of Political Economy*, vol. 113, no. 1, pp. 1–45.
14. JAVORCIK, Beata, 2015. Multinationals indeed bring good jobs to host countries – here’s why. WorldBank [online]. 2015 [cit. 2023-05-30]. Available from: <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/multinationals-indeed-bring-good-jobs-host-countries-here-s-why>
15. JAWOREK, Malgorzata a Marcin KUZEL. 2016. Transnational Corporations in the World Economy: Formation, Development and Present Position. *Copernican Journal of Finance and Accounting* [online]. Nicolaus Copernicus University, 2015, [cit. 2023- 05-28]. Available from: https://www.researchgate.net/publication/281613894_Transnational_Corporations_in_the_World_Economy_Formation_Development_and_Present_Position
16. [_the_World_Economy_Formation_Development_and_Present_Position](https://www.researchgate.net/publication/281613894_Transnational_Corporations_in_the_World_Economy_Formation_Development_and_Present_Position)

17. KORDOS, Marcel a Sergej VOJTOVIC. Transnational corporations in the global world economic environment. Elsevier [online]. Elsevier, 2016 [cit. 2023-05-28]. Available from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281631120X#:~:text=Transnational%20corporations%20are%20one%20of,as%20economies%20of%20states%2C%20nations.>
18. OATLEY, Thomas, 2012. International Political Economy. Sixth Edition. Routledge. ISBN 978-113-849-074-1.
19. Williamson, D., Lynch-Wood, G., & Ramsay, J. (2005). Drivers of environmental behavior in manufacturing SMEs and the implications for CSR. *Journal of Business Ethics*, 67(3), 317-330.
20. & Annicet, B. N. M. (2016). Unemployment, Entrepreneurship and Economic Growth: Evidence from Mongolia. *development*, 6(12).58-68
21. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) (2010),
22. World Investment Report 2010: Investing in a Low Carbon Economy. Uddin, M.B.; Hassan, R. and Tarique, K. (2008). Three Dimensional Aspects of Corporate Social Responsibility. *Daffodil International University Journal of Business and Economics*, 3(1): 199-212
23. Tirimba, O. I., & Macharia, G. M. (2014). Economic Impact of MNCs on Development of Developing Nations. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 4(9), 1-6.
24. Stubbs, T., Reinsberg, B., Kentikelenis, A., & King, L. (2020). How to evaluate the effects of IMF conditionality. *The Review of International Organizations*, 15(1), 29-73
25. Secchi, D. (2007). Utilitarian, managerial and relational theories of corporate social responsibility. *International Journal of Management Reviews*, 9, 4, 347-343
26. Salehi, M., Tarighi, H., & Rezanezhad, M. (2019). Empirical study on the effective factors of social responsibility disclosure of Iranian companies. *Journal of Asian Business and Economic Studies*
27. OECD, 2011. Guidelines for Multinational Enterprises, OECD Publishing.

- Available from: <https://www.oecd.org/corporate/mne/>
28. OECD, 2018. Guidelines for Multinational Enterprises. OECD: Responsible Business Conduct [online]. 2018 [cit. 2023-05-30]. Available from: <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>
 29. OECD.org., 2017. AMNE Database – Activity of Multinational Enterprises. OECD.org [online]. 2017 [cit. 2023-06-03]. Available from: <https://www.oecd.org/industry/ind/amne.htm>
 30. OECD.Stat, 2022. Inward activity of multinationals by industrial sector. OECD.Stat [online]. 2022 [cit. 2023-06-03].
Available from:
https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AMNE_IN#
 31. OECD.Stat, 2022. Inward activity of multinationals by investing country. OECD.Stat [online]. 2022 [cit. 2023-06-03].
Available from:
https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AMNE_IN#
 32. OECD.Stat, 2022. Outward activity of multinationals by country of location. OECD.Stat [online]. 2022 [cit. 2022-06-03]. Available from:
https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AMNE_IN#
 33. Marwa M. G. (2014). Competition and Economic Growth: An Empirical Analysis with Special Reference to MENA Countries. *Topics in Middle Eastern and African Economies*, 16(2), 192-213
 34. Ferdous, M. & Moniruzzaman, M.D. (2013). An Empirical Evidence of Corporate Social Responsibility by Banking Sector based on Bangladesh. *Asian Business Review*, 2(5): 82-87.
 35. Ferreira, J. J., Fayolle, A., Fernandes, C., & Raposo, M. (2017). Effects of Schumpeterian and Kirznerian entrepreneurship on economic growth: panel data evidence. *Entrepreneurship & Regional Development*, 29(1-2), 27-50.
 36. Emami L.F. (2017). Schumpeter Theory of Economic Development: A Study of the Creative Destruction and Entrepreneurship Effects on the Economic Growth. *SSRN Electronic Journal*. 10.2139/ssrn.3153744.

37. Don, H., R. Kemp, and J. V. Sinderen (2008), "Measuring the Economic Effects of Competition Law Enforcement", *De Economist*, 156(4), 341-348
38. Dinh, T. T.-H., Vo, D. H., The Vo, A., & Nguyen, T. C. (2019). Foreign Direct Investment and Economic Growth in the Short Run and Long Run: Empirical Evidence from Developing Countries. *Journal of Risk and Financial Management*, 12(4), 176. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/jrfm12040176>
39. GALHARDI, Regina, 2018. Measurement of the Employment and Labour-Related Impacts of MNEs: A Proposal for Action. Geneva: International Labour Organization 2018. ISBN 978-92-2-131632-9.
40. Doojav, G-O & Kalirajan, K 2016, 'Interest rate pass-through in Mongolia', *The Developing Economies*, vol. 54, pp. 271–291
41. Luvsannyam, D 2004. Lagged effect of monetary policy on inflation, *Bank of Mongolia Research Series*, vol. 2005, pp. 54-63
42. Ippei, F 2004, 'Output composition of the monetary policy transmission mechanism in Japan', *The B.E. Journal of Macroeconomics*, vol. 4, no. 1, pp. 1–23.

ДОДАТОК

СТАЦІОНАРНІСТЬ

Нульова гіпотеза: EG має одиничний корінь

Екзогенний: постійний

Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=7) Довжина затримки: 0 (автоматично - на основі SIC, maxlag=7)

		t- статистика	ймовірність *
Розширена статистика тесту Дікі-Фуллера		-0.751602	0.8182
Випробування критичних значень:	1% рівень	-3.670170	
	5% рівень	-2.963972	
	10% рівень	-2.621007	

*«Односторонні р-значення MacKinnon (1996)».

Доповнене рівняння тесту Дікі-Фуллера

Залежна змінна: D(EG)

Метод: найменші квадрати

Дата: 07.07.21 Час: 11:18

Вибірка (скоригована): 2 31

Включені спостереження: 30 після коригувань

Змінна	Коефіцієнт	станд. Помилка	t- статистика	ймовірність ТЬ.
EG(-1)	-0.059260	0.078845	-0.751602	0.4586
C	79.20863	88.61491	0.893852	0.3790
R-квадрат	0.019776	Середня залежна вар		15.13362
Скоригований R-квадрат	-0.015232	S.D. залежна вар		131.4597
S.E. регресу	132.4571	Інформаційний критерій Akaike		12.67474
Сума в квадраті залишку	491257.0	критерій Шварца		12.76815
Імовірність журналу	-188.1210	Критер Ханнана-Куїна.		12.70462
F-статистика	0.564906	Статистика Дурбіна-Ватсона		2.360314
Можливість (F-статистика)	0.458562			

Нульова гіпотеза: D(EG) має одиничний корінь

Екзогенний: постійний

Довжина затримки: 0 (автоматично - на основі SIC, maxlag=7)

		t-статистика	ймовірність. *
Статистика тесту Філіпса-Перрона		-5.229265	0.0011
Перевірте критичні значення:	1% рівень	-4.309824	
	5% рівень	-3.574244	
	10% рівень	-3.221728	

* MacKinnon (1996) односторонні р-значення.

Результат Bound Test

Довгостроковий тест ARDL Form and Bounds
 Залежна змінна: D(EG)
 Вибрана модель: ARDL (2, 0, 1, 2)
 Випадок 2: обмежена константа та відсутність тенденції
 Дата: 08.07.21 Час: 22:35
 Зразок: 1 31
 Включені спостереження: 29

Умовна регресія з виправленням помилок				
Змінна	Коефіцієнт	станд. Помилка	t-статистика	ймовірність
C	1486.269	6030.365	0.246464	0.8078
EG(-1)*	-0.447469	0.125325	-3.570462	0.0019
UEM**	-63.27267	21.90284	-2.888789	0.0091
COM(-1)	-15.72840	15.34459	-1.025012	0.3176
CSR(-1)	-11.66343	101.7069	-0.114677	0.9098
D(EG(-1))	-0.353832	0.161739	-2.187672	0.0407
D(COM)	-41.48792	18.66209	-2.223112	0.0379
D(CSR)	195.4087	130.9305	1.492462	0.1512
D(CSR(-1))	146.0708	121.4420	1.202803	0.2431

* «р-значення несумісне з розподілом t-меж».

** Змінна інтерпретується як $Z = Z(-1) + D(Z)$.

F-Bounds Test

Нульова гіпотеза: немає зв'язку рівнів

Статистика тесту	Value	Signif.	I(0)	I(1)
Asymptotic:n=1000				
F-statistic	4.311404	10%	2.37	3.2
k	3	5%	2.79	3.67
		2.5%	3.15	4.08
		1%	3.65	4.66
Кінцевий зразок: n=35				
Фактичний розмір вибірки	29	10%	2.618	3.532
		5%	3.164	4.194
		1%	4.428	5.816
Кінцевий зразок: n=30				
		10%	2.676	3.586
		5%	3.272	4.306
		1%	4.614	5.966

ARDL RAW DATA

Dependent Variable: EG
 Method: ARDL
 Date: 07/09/21 Time: 06:39
 Sample (adjusted): 3 31

Included observations: 29 after adjustments
 Maximum dependent lags: 2 (Automatic selection)
 Model selection method: Akaike info criterion (AIC)
 Dynamic regressors (2 lags, automatic): UEM COM CSR
 Fixed regressors: C
 Number of models evaluated: 54
 Selected Model: ARDL(2, 0, 1, 2)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.*
EG(-1)	0.198699	0.191568	1.037225	0.3120
EG(-2)	0.353832	0.161739	2.187672	0.0407
UEM	-63.27267	21.90284	-2.888789	0.0091
COM	-41.48792	18.66209	-2.223112	0.0379
COM(-1)	25.75952	15.58860	1.652459	0.1141
CSR	195.4087	130.9305	1.492462	0.1512
CSR(-1)	-61.00132	147.0735	-0.414768	0.6827
CSR(-2)	-146.0708	121.4420	-1.202803	0.2431
C	1486.269	6030.365	0.246464	0.8078
R-squared	0.927546	Mean dependent var		1100.550
Adjusted R-squared	0.898564	S.D. dependent var		325.8957
S.E. of regression	103.7945	Akaike info criterion		12.37183
Sum squared resid	215465.9	Schwarz criterion		12.79616
Log likelihood	-170.3915	Hannan-Quinn criter.		12.50472
F-statistic	32.00458	Durbin-Watson stat		2.534660
Prob(F-statistic)	0.000000			

**Note: p-values and any subsequent tests do not account for model Selection".

ARDL Error Correction Regression
 Dependent Variable: D(EG)
 Selected Model: ARDL(2, 0, 1, 2)
 Case 2: Restricted Constant and No Trend
 Date: 07/09/21 Time: 06:51
 Sample: 1 31
 Included observations: 29

ECM Regression				
Case 2: Restricted Constant and No Trend				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(EG(-1))	-0.353832	0.137249	-2.578018	0.0180
D(COM)	-41.48792	13.17859	-3.148130	0.0051
D(CSR)	195.4087	96.98452	2.014844	0.0576
D(CSR(-1))	146.0708	93.62423	1.560181	0.1344
CointEq(-1)*	-0.447469	0.087979	-5.086101	0.0001
R-squared	0.563560	Mean dependent var		18.06555
Adjusted R-squared	0.490820	S.D. dependent var		132.7847
S.E. of regression	94.75096	Akaike info criterion		12.09597
Sum squared resid	215465.9	Schwarz criterion		12.33171
Log likelihood	-170.3915	Hannan-Quinn criter.		12.16980
Durbin-Watson stat	2.534660			

* «р-значення несумісне з розподілом t-Bounds".

